

mokslas • menas • literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1972 METAI

BIRŽELIO MĖNESIO 10 D. / JUNE 10, 1972

PART TWO NR. 136 (23)

Šiame numery

LIETUVIŲ JAUNIMO KOVA.
ATDARI LANGAI Į SAULĘ IR SIELĄ — RASO
HENRIKAS NAGYS STASIO SANTVARO
70 METŲ SUKAKTIES PROGA.
VLADAS JAKUBENAS ATSAKO A. KUČI-
NUI DEL ŠIO PRIEKAISTŲ "JŪRATES IR
KASTYČIO" OPEROS SPEKTAKLIO KRITI-
KAMS.
NAUJI STASIO SANTVARO EILERAŠČIAI.
DAUMANTO ČIBO INDENISKOJI APYBRAIZA
APIE SAVO KADMYNUS ŠOSONUS.
DANTES "DIEVISKOJI KOMEDIJA" VISA IŠ-
VERSTA LIETUVISKAI IR IŠLEISTA VIL-
NIUJE.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Atidari langai į saulę ir sielą

HENRIKAS NAGYS

Septyniadešimt keliaženklių šviesos ir šešėlių
išmargintoje Stasio Santvaro poetinėje kelionėje

Is sutemų, pro pelkęs ir girias,
Ateina žmonės, upėm iriasi laivai ir valtys...
Tegu, tegu laukus — tūnoji marla, —
Pažadins giesmės ir šauksmai: Mes norim
keltis!
Stasys Santvaras

Ne sukaktuvininko metus minime šiandien, bet visa, kas per tuos metus sukurta. Minime, prisimename, atsimename, kad šis vakaras skirtas Stasiui Santvarui — kūrėjui. Ne tik tai savo kartos vardu, ne tik tai tuju, kurie mokėsi žodžio, žemės ir žmogaus meilės iš vyresniųjų, bet visų vardu, visų, tikinčiųjų, kad už paprastos ir nereikšmingos kurtuazijos yra paprasta tiesa, kad yra žmonių, kuriuos minėdami ir pagerbdami, pagerbiame ir savo kultūrinę tradiciją, savo šalį, savo tikėjimą ne vien materialinėm vertybėm.

Stasio Santvaro sukurta taip daug, kad turėčiau visą šį vakarą skirti vien tik išminėti tam. Santvaras ne tik tai poetas ir dramaturgas, bet vertėjas ir operos solistas, mūsų teatro ir muzikinės raidos puoselėtojas, iš tiesų, neatskiriama dalis nepriklausomos Lietuvos įvairiaspalvio kultūrinio atgimimo ir renesanso. Ne veltui mūsų lietuviškoji enciklopedija paskyrė tiek daug vietos vien tik tai atliktųjų Santvaro darbų paminėjimui. Jų nemanau šį vakarą kartoti, bet kalbėti tikrai apie Stasį Santvarą — kūrėją.

Pirmiausia, savo šalies kūrėją. Nedaug jaunų vyrų išėjo kovoti ginklu už savo žemę. Stasys Santvaras išėjo. Ne poezijos posmuose, ne scenoje, bet tikruose apkausuose. Tebūna tai paminėta, nes tada ir patys žodis *mirtis* įgauna kitą, daug tikresnę, prasmę. Nebėra jįsai tada tikrai poetinė puošmena.

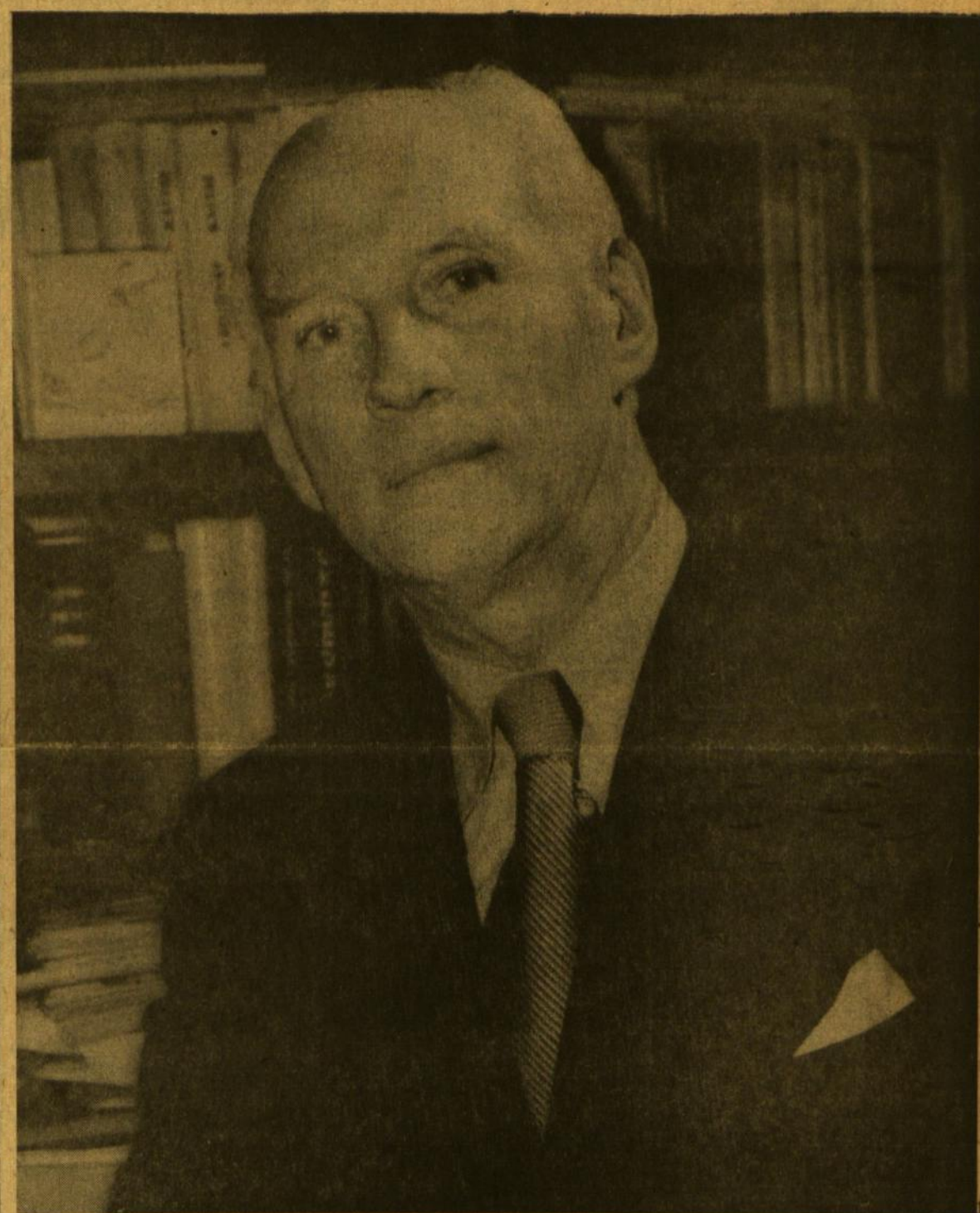
Muzika ir poezija yra artimos seserys, bet jos labai retai taip artimai bendravo vieno žmogaus gyvenime, kaip mūsų sukaktuvininko. Pats Stasys Santvaras apie tai yra trumpai, bet reikšmingai,

pasisakęs "Atidary langų" rinktinės lyrikos knygos baigminiam žodyje: "Ypačiai man visuomet rūpėjo sakinio sklandumas ir skambumas — lietuvių kalbos muzika, teikianti rašytojui milžiniškus išteklius garsinių spalvų ir atspalvių" (Atidari langai, 163 psl.).

Betgi tai nėra viskas. Poezija yra daugiau negu muzikinė kalbos kokybė. Stasys Santvaras savo kūryboje tai yra įrodęs. Jam buvo suteikti įvairūs vardai, bet tikram poetui pakanka vieno — jis yra poetas. Neosimbolizmas, simbolizmas, estetišmas tėra etiketės, be kurių deja, literatūros istorikai negali išsiversti, tačiau jos visos ir turi nomenklatūrinę vertę. Manau, kad pirmieji kritikai, sutikę pirmąją Stasio Santvaro poezijos knygą (Saulėtekio maldos) su tikru ir nemeluotu entuziazmu, buvo teisūs: Mūsų poezijon atėjo poetas. Kitoks. Savito braižo. Savito žodžio.

Sekantys rinkiniai tą įsitikinimą, tą teigimą tikrai patvirtino: "Pakalnių debesys", "Giesmės apie saulę ir sielą", "Laiškai palaužtom burėm", "Atidari langai" ir "Aukos taurė".

Kas gi charakteringa Stasio Santvaro poezijai be jau minėto, ypatingo muzikalumo, sidabrinio skambesio? Pirmiausia, jo begalinis tikėjimas šviesa. Pro visus tamsiuosius posmus, pro visą kraupią neveltį, pro visą žemiškąjį košmarą, kuris rado poetinę išraišką Stasio Santvaro poezijoje, spindi, kaip negestantis žiburys — viltis. Tikėjimas saule. Tikėjimas pačiu žmogaus taurumu ir švarumu. Tikėjimas kūrėju didžiąja ir mažąja raide. Toji begalinė giedra, toji skaidruma yra

Stasys Santvaras

Nuotrauka K. Daugėlos

tai, kas Stasio Santvaro kūryba, skiria iš daugelio kitų. Todėl man atrodo, kas Stasys Santvaras nėra simbolikas, nes kalba jis tiesiai iš širdies širdin.

Jis tėra tiek simbolikas, kiek

kiekvienas poetas yra simbolikas, nes už poezijos žodžio tvyro gyvenimo. O tačiau ieško jo ir gyvena tikrai dėlei jo, tarsi visa kita pamiršdamas.

Kiekvienas minėjimas — tačiau yra ir bandymas pasakyti sau ir kitiems kodėl visa tai kalbama. Galų gale, ir minėjimuose pasakyti žodžiai yra tie patys, kuriais kuriama kiekvieno žmogaus testamentinė, sakykim, palikimo dalis.

Kalbėdami apie poetą, metų neskaiciuojame. Poezijos laikas nenugali. Poetai auga lėtai ir kantriai, kaip medžiai. Jų žodžiai tarpsta ir auga, pumpuruodami ir pleišėdami tolydžio plėtojant, lapija, kiekvieną pavasarį vis garsiau ir galingiau šniokšdami bundančioje erdvėje, nuolat didesnį šešėlį mesdami ant tirs-tancio guodo ir saulės pasiilgusių ydų. Įvardindami kiekvieną žemiškąją apraišką, kiekvieną žmogiškąjį pojūtį, jie tą patį, kasdien naudojamą ir nudėvėtą, žodį paverčia vienkartinį, nepakartojamą žėrinčiu labiau už žvyrąno žerutį, už brangakmenį, už žvaigždę. Jiems vieniems duota toji dovana ir tasai praeikimas — pavadinti bevardį vardu ir tam, kuris jau turi vardą, padaryti tą vardą daug labiau nepra-

einančiu už patį save. Kiekvienas poetas žino, kad žodis jį pragyvens. O tačiau ieško jo ir gyvena tikrai dėlei jo, tarsi visa kita pamiršdamas.

Pačioje gadynių glūdumoje, kai buvo ištartas pirmasis lietuviškas žodis, kai jį iš lūpų lūposna perdavė sakytojai ir dainiai, kai jį kartojo beraščiai ir vėliau raštingieji, kai jį pirmąjį kartą raidėmis atmušė ant popieriaus, kai jį draudė ir persekiojo, kai jis budino, drąsino ir kėlė savuosius, — jis buvo tasai stebuklas — vienintelis, prieinamas lygiai beturčiui ir valdovui, pažemintajam ir kilmingam. Be savosio žodžio šiandien nebūtų nei savosios žemės. Todėl už jį buvo gyvenama ir mirštama.

(Nukelta į 2 psl.)

Poeto kan. Vaitkaus pagerbimas Bostone. Bostoniečių būrelis iš k. į d.: komp. Jul. Gaidelis, L. Andriekus, O. F. M., dail. Vizgirda, Ant. Gustaitis, St. Santvaras (pagerbimo renginio pirm.), kan. Myk. Vaitkus, inž. Z. Gavellis, dr. Juozas Girnius, velionis Pr. Lemberas, Nuotr. B. Kerbelienės

LIETUVIŲ JAUNIMO KOVA

Brutalios vokiečių okupacijos sukrėstas, prancūzų poetas Paul Eluardas sukūrė eilėraštį "Laisvė". Laisvės vardą ten jis užrašė ant įvairių gyvenimo apraiškų: mokyklinių sąsiuvinų, medžių, ant kareivių ginklų ir ant karalių karūnų, ant kasdieninės duonos, horizonto, skrendančio paukščio sparnų, ant tikėjimo šiuo pasauliu... ir ant daugelio kitų dalykų, kad tuo atsvertų tironijos brutalumą. Taip A. Dri-lingos vertime skamba paskutinis posmas:

Atgaivintas šio žodžio,
Vėl gyvent sugrįžtu.
Aš, gimiau, kad pažinčiau
tave,

Kad šaukčiau tave,
Laisvė!

Jeigu šiandien Eluardas būtų gyvas ir rašytų tą patį eilėraštį, be abejo, jis laisvės vardą užrašytų ir ant to švento aukuro, kur neseniai lietuvis jaunulovs Romas Kalanta paukojo savo gyvybę, kad atsvertų brutalų persekiojimą.

Cituojame Eluardą, nes jo tyra poezija visuomet buvo nukreipta prieš despotizmą ir teigė meilę gyvenimui. Cituojame jį ir dėl to, kad jo humaniškus idealus mėlai savinasi komunistai ir pastato jį propagandos fasade šalia Lorcios, Brechtio ir kitų įžymių šio šimtmečio kūrėjų, lyg jie būtų amžini sovietijos draugai.

Tačiau tikrovės jokiais fasadais neuždengsi. Įvykiai Lietuvoje pažeidžia žmoniškumo principus. Su pavloviškų eksperimentų atkaklumu rusai mėgino perauklėti lietuvių jaunimą, bet nepavyko. Kremliaus ponam atrodė, kad Lietuva, sukruvinta 1940—1941 metais ir vėl 1944—1951 partizaninių kovų dienomis, bus paklusni, bijos pakelti galvą ir vykdyti kiekvieną komunistų užgaudą. Jie labai klysta.

Bolševikai daro tą pačią istorinę klaidą, kaip tūkstančiai ligišolių užkariautojų ir despotiškų valdovų. Kelių pamink-

lų pastatymu, vieno kito grandiozinio projekto įgyvendinimu, pažadų marionėmis, iškreiptomis statistikomis, masiniais liaudies sąskrydžiais, valiavimais, šūkių žmogaus neperauklėsi. Juo labiau individualiai galvojančio jaunulio. Jaunimas puikiai mato, kas vyksta aplinkui. Mato valdžios dviveidiškumą.

Sovietų valdžia šneka apie humanizmą, bet nepripažįsta minimaliausios tolerancijos. Jie šneka apie tautų bičiulystę, bet visokeriopai išnaudoja okupuotą tautas. Jie giriasi ekonomine pažanga, bet kasdien atsilieka nuo tikrai pažangių kraštų. Jie šaukia apie lygybę, bet visas lengvatas ir teises palieka tik valdančiai klikai. Jie pagaliau įrašo konstitucijon gražų paragrafą apie religijos laisvę, bet kalėjimais baudžia tuos, kurie nori pasinaudoti tuo paragrafu.

Atrodo, kad užkietėję biurokratai neturi nei sąžinės, nei širdies. Jų ausys užkimštos komunistinių dogmų mėslu. Bet blogiausia — jų akyse žėri šalta, bejausmė aistra — kerštingai bausti, žlugdyti nepaklusniuosius ir kitaip galvojančius. Bet ar ilgai?

Ar ilgai, draugai kremliečiai? Ar ilgai, kulto ministeriai? Ar ilgai jūs išversite, operuodami represijomis, kalėjimais, sibirais? Juk visi gamtos dėsniai pakyla prieš jus. Istorija prieš jus. Prometejiškas jaunimas stoja prieš jus. Ne chuliganai, kaip jūs veidmainiškai teigiate, bet pats gražiausias atžalynas. Argi jūs to nesuprantate? Argi neįsistinkote, kad Kauno miesto žaliuojančiame sode pavasario metu žlugo visų jūsų dogmų prasmė.

Jums nieko nelieka, draugai tironai, — tik nusimesti blogio drapanas ir sveikinti naują gyvenimą. Tik atsiklaupiti Romo Kalantos žuvimo vietoje, padėti gėlių puokšte, bučiuoti liepsnos paženklintą grindinį ir gailėtis, gailėtis... Taip — jis žuvo, kad būtų gyva Laisvė.

Pr. V.

ATIDARI LANGAI | SAULĘ IR SIELĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

Tie, kurie rašo jį — tai žino. Tie, kurie kuria juo — žino tai dar labiau ir skaudžiau. Vienaip ar kitaip susidėję žodeliai, parafrazuojant Joną Aistį, yra poeto dalis — sėkmė arba nesėkmė. Ir kartais keista ir patetiška, kad dėl tokių, atrodo niekingų, žaismo paaukojami metų metai ir gyvenimai. Reliatyvi tokioj perspektyvoj tada atrodo generacijų pama, nes kova už poetinį pasisakymą niekad nesibaigia. Tobulybė čia niekad nepasiekama. Už kiekvieno vingio yra dar tūkstančiai kitų ir kitokių, už kiekvieno atradimo, kad ir labiausiai stulbinančio, yra dar tūkstančiai neatradimų, kurie laukia savo išsakytojo. Todėl poetiniam burtažodžiui nėra galo, todėl poetų grandinė yra begalinė.

Todėl kiekvienam, kuriančiam žodžiu, teta vienas mastas: jo paties atsakomybė prieš save patį. Kiekvienas tegalim tiek, kiek mums duota. Kiek duota — kas gali atsakyti? Tikrai ne mes patys...

Stasys Santvaras į tai atsako paprastai ir nuosirdžiai savo rinktinėje „Atidari langai“ paskutiniuose puslapiuose atspausdintam žodyje: „Visą laiką, kurį gyvenau su grožine literatūra, mano idealas buvo ir tebėra — poetinio grožio ir meninės tiesos meilė. Nepaisant, kokie sunkūs gyvenimo įvykiai blaškė, aš vis stengiausi, kiek tik mano dvasinės jėgos įleikė, būti sąvaimingas ir nuosirdus“ (Atidari langai, 163 psl.). Iš tiesų, tiek ir tegalima iš savęs reikalauti. Ir man atrodo, kad pagrindinis žodis šiame teigime yra *meilė*. Be jos jokia kūryba, mano manymu, negalima. Neįmanoma be žmogiškos meilės nei jokios literatūrinės (arba bet kokios kūrybos) testinumas. Ne pakanta, bet meilė turi būti toji grandis, kuri mus sieja nesutrupinama jungtimi nuo pačių pirmųjų laudies kūrėjų iki pačio jauniausio poeto arba jauniausios poetės išėjimo į Lietuvą. Rašytojas rašytojui turi būti brolis, sesuo. Mes visi augame iš to paties dirvožemio, mes maitinamės ta pačia gyvastinga sula, mes visi šniokščiame ta pačia erdvių platumą, mes visi gyvi tais pačiais žmonėmis, kurie klausosi mūsų ir girdi mus. Tiesa, kiekvienas medis šniokščiame savaip, nes kiekvienas auga savo ritmu, nes kiekvienas brandina kitaip ir kitokiais šakais, bet mes esame *ta pati giria*. Tik tai susiliedami šakomis, jaučiamės nebe vienai šėvėje, bet vieno likimo bendrininkai. Reikia Tolminkiemio ažuolų, bet argi ne jie pradėjo ošiančią lietuvišką girią nuo akiračio iki akiračio? Argi ne į juos atsiremė, kad išliktume ir išsilaikytume prieš šimtmečių audrą?

Tokio tikėjimo sklaidina Stasio Santvaro poezija. Tokio tikėjimo kupinas jo gyvenimas. Tikėti kitu ir gyventi meile kitam daug lengviau užrašyti negu tęsti. Stasys Santvaras tęsė. Ir kad jis liko ištikimas poezijos ir žmogaus meilei, liudija tie septyniadėšimt keliaženklių, nužymėtų šviesos ir šėveliais; kad jisai buvo tas, kuris atidarė langus į saulę ir sielą, liudija jo gyvenimas ir kūryba, ir tarpe daugelio posmų (kurios šį vakarą girdėsite aktorių širdim ir lūpom iš naujo atkuriamas) taip pat ir šitie, skirti jo artimam bičiuliui poetui Bernardui Brazdžioniui, taip taikliai išsaka ir paties sukaktuvinio credo:

Tik Tavo giesmė per laiko tyrus lekia,
Tik nemiršta niekad ilgesio daina —
Meilė saulėn sviedžia virpančią
plėštakę —
Meilė, tartum pats Kūrėjas, amžina...

Griūna sostai, miršta miestai, žūna tautos,
Griūna marių gėlmėsna aukšti kalnai,
Bet palieka pėdos, ugnimi nenuskalaautos —
Meilės žodis sieloj skamba amžinai.
(Atidari langai, POETAS, 137-8 psl.)

(Žodis, pasakytas Stasio Santvaro sukaktuviniame vakare, 1972 m. gegužės mėn. 27 d., Bostone)

A. Kučiūno kritikų kritikos proga

VLADAS JAKUBENAS

Atsakymai į kritikas ar recenzijas nėra dažnas, bet vis dėlto kartais pasitaikantis reiškinys. Dažniausiai jos tik sukelia tolimesnius ginčus ir nieko aiškaus neprodo. Sukritikuotas nepasidaro mažiau sukritikuotas, o visos reikalas tampa problemingesniu ir miglotesniu. A. Kučiūno atvejis įdomus tuo, kad jo replika „Draugo“ kultūriniam priėdė birželio 3 d. yra smarkesnė ir piktesnė, negu ji palietusios kritikos.

Visu pirma — kai kurie patikslinimai. A. Kučiūno straipsnyje yra pareikšta abejonė, ar tikrai Vl. Jakubėnas galėjo dar Kaune K. V. Banaičio bute skambinti „Juratės ir Kastyčio“ III veiksmo fragmentus.

1932 m. grįžus iš užsienio studijų į Kauną ir įsijungus į tenyktų muzikos gyvenimą, pradžioje tarp manęs ir K. V. Banaičio buvo išsivystę gan draugiški santykiai. Abiems esant iš prigimties „nakties žmonėmis“, dažnai užėdėdavau vėlav vakare pas K. V. Banaičį, kuris man padėdavo mano pradiniuose žurnalistikos žingsniuose, o kartu įvesdavo mane į Lietuvos muzikos ir apolamai kultūrinio gyvenimo problemas, dėl kurių mūsų nuomonės sutapo. Žymi tu apsilankymų dalis praedavo besikambinant „iš lopo“ K. V. Banaičio kūrybos rankraščius, kuris džiaugdavosi galėjęs užgirsti vikriai išskaitytą savo kūrybą. Jis tada minėdavo, kad turis Br. Buivydaiteis libretą ir numatas rašyti operą „Juratė ir Kastytis“. Kartą pasakė, jog „jau kai ką turis“. Man tada ypač įstrigo įdomus trijų gaidų kvartetų santykio akordas, įvestas jaužtomis oktavėmis, kartojamas chromatiskai kaip sekvencija ir sudaręs K. V. Banaičio kūrybai ne visai įprasto stipriai dramatiško efekto. Jis kažką paminėjo apie „Perkūno griauančią pilį“. Tokių pat akordų sekvenciją radau užpėnai Chicagoje, klavyrų korektūrą bevykdydamas K. V. Banaičio operos trečiame veiksmė; vėliau, per premjerą, su įdomumu laukiau, kaip ši iš esmės pianistinė kombinacija bus pateikta orkestrė (visai sėkmingai). Dėl šito epizodo su ryškiais kvartetų harmonijomis, skambintomis K. V. Banaičio bute Kaune 1932-35 m. laikotarpyje esu 100 proc. tikras. Dar gan ryškiai prisimenu perskambinęs kažką, dėl ko išsitariau, jog tai esanti itin efektinga arija tenorui. K. V. Banaitis atsakė, kad jos niekas nedainuos, kol visa opera nebus baigta. Tai galėjo būti tikrai Kastyčio barkarolė.

Įdomu, kad tiek A. Kučiūno replikiname straipsnyje pareikštos abejonės dėl K. V. Banaičio

Po Karnavičiaus op. „Grazišnos“ spektaklio New York'e. Iš k. į d.: Algirdas Brazis, St. Santvaras, St. Baras, Jonas Vaznėlis.

Nuotr. Vyt. Maželis

operos III veiksmo fragmentų skambinimo Kaune, tiek mano „patikslinimas“ neturi jokio ryšio su A. Kučiūno įvykdyta „Juratės ir Kastyčio“ redakcija, nei su „Drauge“ tilpsiu jo įvertinimu. Vienintelis ryšys tėra galimas su kita A. Kučiūno replikos pastarąja, kur minimas „vienas kritikas“, nepraleidžias nei vienos progos, recenzijas berašant, save patį kaip nors paminėti ir išskirti. Taigi, tokia proga buvo pasinaudota ir dabar. Kad operos, net ir pasauliniai šios rūšies šedevrai, yra „karpomos“ ir trumpinamos, ar net perredaguojamos, kaip pvz. genialaus polėkio M. Musorgskio „Borisas Godunovas“ yra gan plačiai žinoma; greičiausiai net A. Kučiūnui apmaudą sukėlusiam ir p. Alantui, kuris, kaip rūpiu parašytas visas libretas: gan naivus, neaukštos dramaturginės vertės. Vienoje iš „amputuotų“ vietų Rūtelė išėina į sceną su linksma (anot A. Kučiūno — banalia) liaudies daina, bet pristatato žiūrovams, kaip visai skirtingas charakteris, galis savo pasirodymu tik įnešti sceninio gyvumo, jo tolimesnis dialogas su Juratės jau sužavėtu Kastyčiu, žinoma, nepavadoja jų dviejų meilės dueto, kurio operoje nėra, bet suteikia bent kokį nors išorinį emociinį ryšį tarp Rūtelės ir Kastyčio, kone visai išnykusį A. Kučiūno redakcijoje. Dėl „nuosmūkių“, kuris susidarytų Rūtelė pasirodant su „lia lia lia“ dainele po Juratės galingo šauksmo, galima tik tiek pasakyti, jog ir pasauliniuose operų šedevruose dažnai po pulkios arijos seka recitatyviniai pasikalbėjimai, reikalingi dramatiniam veiksmui, arba iš viso nauja scena; tai veikia, ne kaip „nuosmūkis“, bet kaip malonus kontrastas ir poilsis. Šiuo atveju Rūtelės kontrastuojantis, net ir, sakykime, banaloka vaidmuo eventualiai dar tik padidintų Juratės arioso „Aš valdovė“ efektingumą.

Operų apkarpymai normaliai liečia ilgas operas, kur, nenorint spektaklio užteisti iki 6 ar daugiau valandų, kartais paaukojama gana daug ir gražios muzikos. Ginčų dėl to netrūksta. Organizacijos ir logiškos struktūros R. Wagnerio vėlesnės operos sunkiai yra „karpomos“. Vis dėlto tai daroma (išskyrus pvz. Bayreutho festivalius) dėl jų begalinio ilgumo. Fanatiški vagneristai dėl to yra ištisus toms protestų prirašę.

Visi tie pavyzdžiai neturi tačiau tiesioginio paralelizmo su K. V. Banaičio „Juratė ir Kastytis“. Čia turime iš esmės neilgą veikslą, kuriame dalinai dėl libreto, ir dalies gal ir dėl kompozitoriaus kūrybos ypatybių trūksta sceniško veiksmo, ieškant galimūmų šią operą apipavidalinti scenoje, svarbiausia problema sudarė jos sceningumas. Jo besiekiant, veikė redaktorius „Zirkelės“, tiek iškerpant, tiek perkelfiant operos epizodus iš vieno veiksmo į kitą. Šis darbas buvo atliktas palyginti greitai. Tačiau „skubotumo“ terminas, dėl kurio, kaip atrodo, išsėidė A. Kučiūnas, nebūtinai reiškia paviršutiniškumą. Žinant A. Kučiūno darbštumą ir sąžiningumą užsibrėžtų muzikinių uždavinių atžvilgiu, visiškai tikėtina, kad jisai praleido daug valandų, svarstydamas „Juratės ir Kastyčio“ sceninio apipavidalinimo galimūmus, kad buvo paruošęs net keletą operos versijų. Jo nelaimė, galutinai pasirinktoji versija su iškirptomis dviem reikšmingomis scenomis ir šiaip trumpoje operoje, suteikė ir suteiks gerą „punktą“ jam kritikuoti. Be to, yra abejotina, ar šios versijos pasirinkimas bus žymiai

padidinęs bendrą „Juratės ir Kastyčio“ sceningumą ir ar tai būves tikrai pats geriausias sprendimas? Įvykdytas daugelio smulkių sutrumpinimų ar net perkėlimas atskirų epizodų į kitą veiksmą nebūtų sukėlęs tiek kritikos ar net pasipiktinimo, kaip apčiuopiama „amputacija“ scenos tarp Rūtelės ir Kastyčio ir visiškas panaikinimas Kastyčio tėvo vaidmens, kuris prakeikia laumės užkeiktą sūnų.

Silpniausia A. Kučiūno replikinio straipsnio dalis, skirta, kaip atrodo, muzikoje nenusimanantiems skaitytojams, yra citatos iš operos libreto. Jos nieko nepavadoja A. Kučiūno pageidaujama prasme. Jos tėra pavyzdžiu to stiliaus, kuriuo parašytas visas libretas: gan naivus, neaukštos dramaturginės vertės. Vienoje iš „amputuotų“ vietų Rūtelė išėina į sceną su linksma (anot A. Kučiūno — banalia) liaudies daina, bet pristatato žiūrovams, kaip visai skirtingas charakteris, galis savo pasirodymu tik įnešti sceninio gyvumo, jo tolimesnis dialogas su Juratės jau sužavėtu Kastyčiu, žinoma, nepavadoja jų dviejų meilės dueto, kurio operoje nėra, bet suteikia bent kokį nors išorinį emociinį ryšį tarp Rūtelės ir Kastyčio, kone visai išnykusį A. Kučiūno redakcijoje. Dėl „nuosmūkių“, kuris susidarytų Rūtelė pasirodant su „lia lia lia“ dainele po Juratės galingo šauksmo, galima tik tiek pasakyti, jog ir pasauliniuose operų šedevruose dažnai po pulkios arijos seka recitatyviniai pasikalbėjimai, reikalingi dramatiniam veiksmui, arba iš viso nauja scena; tai veikia, ne kaip „nuosmūkis“, bet kaip malonus kontrastas ir poilsis. Šiuo atveju Rūtelės kontrastuojantis, net ir, sakykime, banaloka vaidmuo eventualiai dar tik padidintų Juratės arioso „Aš valdovė“ efektingumą.

Scena su tėvu ir jo prakeikimu greičiausiai sudarytų didesnių problemų ir reikalautų didesnių redaktoriaus pertvarkymų, bei ir jos palikimas operos eigoje padidintų, o nesumažintų, sceningumą.

K. V. Banaitis, kaip ir daugelis kūrinių talentu apdovanojti menininkų, buvo gan egocentriška asmenybė su linkimu dominuoti kitų asmenų, o net ir visos lietuviškos muzikinės visuomenės muzikinį skonį ir pažiūras. Retkarčiais pasirodė, itin aštriai plunksna parašyti, jo publicistiniai straipsniai to kartais ir pasiekdavo. Ir dabar išėjimoje užsienio K. V. Banaičio muzikos ir jos asmenybės gerbėjų, kartais net gana fanatiškų. Gan agresyvaus

tono A. Kučiūno replika greičiausiai išsaus naujų straipsnių, giinančių kiekvieną K. V. Banaičio parašytą gaidą ir tuo pačiu puolančių sutrumpinimų ar net perkėlimas atskirų epizodų į kitą veiksmą nebūtų sukėlęs tiek kritikos ar net pasipiktinimo, kaip apčiuopiama „amputacija“ scenos tarp Rūtelės ir Kastyčio ir visiškas panaikinimas Kastyčio tėvo vaidmens, kuris prakeikia laumės užkeiktą sūnų.

Labai norėtusi, kad ir dabartinėmis išsivijos sąlygomis rastųsi galimybė „amputuotas“ scenas „prigydinti“ atgal. Tuo atveju ypač didelis galvosūkis būtų redaktoriui, koku būdu natūraliai ir organiškai su minimumu pakeitimu įjungti iškirptas scenas į esamąją „Juratės ir Kastyčio“ struktūrą. Po to sektų techniškinis darbas: įjungtus epizodus orkestruoti ir įtraukti į atskirų instrumentų balsus. Visa tai greičiausiai bus vien kaip graži svajonė. A. Kučiūno įvykdyta „Juratės ir Kastyčio“ redakcija bei sceninis apipavidalinimas pasiliks kaip įvykęs ir nebeapkeičiamas faktas.

Kas imasi sunkaus ir atsakingo žygio, paprastai susiduria tiek su nuopelno pripažinimu, tiek ir su kritikomis, kurios gali būti skaudžios, kartais net kiek perdėtos. Tačiau į jas nereikėtų reaguoti tiek agresyviu būdu, kaip tai padaryta A. Kučiūno. Apginti visiškaiki detales jo įvykdytą „Juratės ir Kastyčio“ redakciją ir su niekinti jos kritikus yra sunkus, kai kuriais atžvilgiais net bevilniškas uždavinys. Užimta, net viešai pareikšta pozicija: „feci, quod potui, faciant meliora potentes“ (lot. padariau, ką galėjau, tepadaro geriau tie, kas sugeba) čia gal geriau tiktų ir ji nukreiptų plačių visuomenės sluoksnių simpatijas į jo tikrai nusipelnusio A. Kučiūno pusę.

Jaunimo kongreso šviežiena — foto paroda

I II PLJK ruošiamą foto parodą užsiregistravo nelauktai didelis skaičius lietuvių fotografų — net 34. Tai daugiausia vis jaunesnės kartos atstovai, kurie domisi, studijuoja ar jau yra baigę fotografijos mokslus. Reikia tikėtis, kad rengiamoji foto paroda bus šviežiena parodų lankytojams. Visais parodos reikalais kreiptis į Algimantą Kezį, 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636. Parodos eksponatus reikia pristatyti iki birželio 15 d.

NAUJI LEIDINIAI

• AIDAI, 1972 m. balandžio mėn. Nr. 4. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girmius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuviai pranciškonai. Administracijos adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221 Metinė prenumerata \$10.00.

Naujame žurnalo numeryje daug puslapių skiriama praėjusių metų pabaigoje mirusiam istorikui prof. Zenonui Ivinskui. Šaltiniška ir daivikiška istorikas Simas Sužiedėlis savo profesijos kolega aptaria straipsnyje „Zenonas Ivinskis istorijos moksle“. O intymesniais šaltiniais (prof. Zenono Ivinskio laiškais) remdamasis, apie „nepažįstamąjį Ivinskį“ rašo Antanas Maceina. Raštas labai spalvingas, nušviečia Ivinskį ne vien kaip mokslininką, istoriką, bet ir kaip geros širdies, atvirą bičiulį, besirūpinantį ne vien istorijos problemomis, bet neužsimerkiantį ir kitoms mūsų visuomeninio bei kultūrinio darbo sritims, ne vienu atveju jų ir jose besireiškiančių adresu net gana kritiškai pasisakantį. Šis A. Maceinos raštas apie Ivinskį (su gausiomis velionio laiškų citatomis) yra pati įdomiausia naujo žurnalo numerio dalis.

Henriko Nagio du puslapiai naujausiu eilėraščių liudija, kad poetas savo ligšiolinės kūrybos raidoje yra pasiekęs formas ir turinio prasme puikiai įkūnytos sintezės. Atrodo, kad spaudai ruošiamas naujas Nagio poezijos rinkinys „Pristajaukimsi sakalą“ ar tik nebus pačių būdiniausių jo poezijos bruožų sukaupimas didelėje kūrybinės jėgos įtampoje.

Paulius Rabikauskas baigia spausdinti anksčiau pradėtąjį darbą „Vilniaus Akademija naujuose Lietuvos leidiniuose“. Apžvalginėje „Aidų“ dalyje šį kartą Antanas Paškus labai išsamiai pristato ir sukritikuoja šiuo dienu psichologijos, sociologijos ir net filosofijos mokslo savotišką dievuką B. F. Skinnerį. Išdėstęs savo ir Skinnerio argumentus, A. Paškus taria: „Kaip matome, Skinneris čia nieko naujo nepasako. Tuos pačius patarimus kadaise davinėjo Vienos psichologas Freudas. Tas pačias viltis anuomet reikė komunikamo apaštalas Marksas. Teisingas buvo Camus, sakydamas, kad, žmogus yra ta jėga, kuri galutinai panaikina visus tiropus ir visus dievus!“

A. Rubikas informuoja apie praėjusių metų pabaigoje Zueriche, Šveicarijoje, įvykusį studijinių susirinkimą nagrinėti temai — Moteris Bažnyčioje. Prelegentų ten buvo plačiai liestos šios problemos: oficialūs tekstai, nekritiškosios štakos, moters baimė, klaidingas celibato motyvavimas, bendradarbiavimas su moterimis, klaidingas egzgežė.

Reaguodamas į rašyt. Aloyzo Barono ankstesnį straipsnį „Aiduose“, kur buvo bandoma sumenkinti lietuvių poeziją prozos sąskaiton, atsiliėpė šį kartą Pr. Visvydas, raštą įvardindamas: „A. Barono kova su lietuvių poezija.“ Raštą autorius pradeda šitokia geros nuotaikos fraze: „Jau seniai reikėjo lietuvių prozai gero gynėjo, ypač išovinei. Pastaruoju laiku ji susilaukė karčios ir net pašaipios kritikos. Raštingi žmonės rašo ir beveik kasmet išleidžia knygas, laimi premijas, švenčia garbingus rašytojiškus jubilėjus, o kritikai, kad juos bala, — vis nepatenkinti, zirzia, kimba prie kiekvieno mažmožio vis reikalauja pirmiausių literatūros“. Apie Giedrės Zumbakienės emalio tapybą rašo Mikalojus

Ivanauskas, darydamas išvadą: „Paskutiniųjų metų G. Zumbakienės darbai rodo, kad dailininkė yra pasiekusi aukšto technikos ir kūrybos lygio moderniojo emalio tapyboje“.

Naujų knygų puslapiuose recenzuojama: Juozo Pikšilingo „Lietuvių kalbos stilistika“ (Pr. Skardžius); trys knygos vaikams — V. Frankienės-Vaitkevičienės „Užburto kanklės“, A. Giedraus „Aišvydo pasakos“ ir A. Kairio „Du broliukai“ (Gintarė Ivaskienė) ir Alfonso Grauslio „Tešau Tavo veido“ (Z. Ramonas).

Šis Aidų numeris papuoštas Giedrės Zumbakienės emalio darbų nuotraukomis, o viršelyje dail. Viktoro Vizgirdos „Medžiai“.

• LITUANUS, 1972 / Vol. 18, No. 1. The Lithuanian quarterly. Spring 1972. General Editors: Antanas Klimas, University of Rochester; Ignas K. Skrupskelis, University of So. Carolina. Managing Editor: John A. Račkauskas, Chicago State University. Editorial Staff: Zina Morkūnas, Technical Co-Editor; Clemente Dedela, Technical Co-Editor; Jonas Kučėnas, Business Manager.

Žurnalą anglų kalba leidžia Lituanus Fundacija. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Metinė prenumerata 8.00 dol.

Čia minimas naujasis Lituanus numeris yra vienas iš geriausiųjų, suredaguotų ir išleistų pastarųjų metų bėgyje. Didžiausia dalimi jo puslapiai skirti įvairiai lituanistikai, tačiau nėra pamiršti nei mūsų kaimynai — estai ir latviai.

Pirmoje eilėje amerikietis, kalbotyros profesorius William R. Schmalstieg (The Pennsylvania State University) apžvelgia ir įvertina okupantų Lietuvoje neseniai nužudytą žymaus kalbininko, profesorius Jono Kazlausko kalbotyrinis darbus ir veikalus. Straipsnis pavadintas: „Jonas Kazlauskas' Contribution to Lithuanian Linguistics“. Pokario metų lietuvių literatūrą išsivijoję vertina ir atskirų žanrų ryškesnius atstovus aptaria prof. Rimvydas Silbajoris (Ohio State University) straipsnyje „The Experience of Exile in Lithuanian Literature“. Į priešistorines kultūrų gelmes breną Vytautas Bagdanavičius, MIC, teikdamas žurnalui temą: „The Lithuanian Legends of Laumes (Fairies) as a Remnant from a Stone Age Culture“. Prof. Raphael Sealey (University of California, Berkeley) recenzuoja Oklahomos universiteto, paremiant lietuvių fondui, išleistą Rimvydo Silbajorio literatūrinių studijų knygą „Perfection of Exile: Fourteen Contemporary Lithuanian Writers“. Recenzintas veikalą vertina palankiai, o darydamas savas išvadas, taipgi skiria daug rimto dėmesio mūsų išsivijos literatūrai. Trumpai tariant, R. Silbajorio knyga prof. R. Sealey atrodo: „This is an important book for method as well as for content“.

Apie tris estų išsivijos rašytojus (Karl Ristikivi, Bernard Kangro ir Kalju Lepik) rašo Ilse Lehiste (Ohio State University). Juris Sileniekas (Carnegie — Mellon University) aptaria latvių išsivijos literatūrą rašte „Lithuanian Literature in Exile: The Recycling of Signs“. Platus pasaulio kalbininkams specialistams, be abejo, bus graži naujiena Marc L. Schnitzer (The Pennsylvania State University) straipsnis „The Duration of The Long Vowels as A Perceptual Cue in Lithuania“.

(Nukelta į 3 psl.)

NAUJI LEIDINIAI

(Atkelta iš 2 pusl.)

• Dante Alighieri, *DIEVIŠKOJI KOMEDIJA — ROJUS*. Vertė Aleksys Churginas. Išleido "Vagos" leidykla Vilniuje 1971. Leidinys 290psl. su paties leidėjo komentarais.

Tai didžiojo Dantės veikalo paskutinės dalies (Rojaus) vertimas lietuvių kalbon. "Pragaras" buvo išleistas 1968m., o "Skaistykla" — 1970 m. Kaip žinome, Dantės (1265—1321) "Dieviškoji komedija" yra vienas iš didžiausių vakarietiškosios literatūros veikalų tūkstančius metų siekiančioje jos raidoje. Kiekvienai tautai išsiversti visą Dantės "Dieviškąją komediją" į savo kalbą yra didelis jos aukšto kultūrinio subrendimo liudijimas. Ne iš karto šitai ir pavyksta padaryti. Lietuviškai pirmą "Dieviškosios komedijos" vertimo bandymą išspausdino prel. J. Narjuskas 1938 m. Lietuvoje, Deja, recenzentų nuomonės šiam vertimui buvo gana nepalankios. Lietuvoje liko ir kitas, dar neišspausdintas T.B. Zajančausko "Dieviškosios komedijos" vertimas. Reikia pasakyti, kad griežta tercinų forma parašytas šis nemirtingas "Dantės veikalas" visų kalbų vertėjams yra be galo kietas riešutas. Todėl dažnai net nebandoma tercinų eiliuotą ir tiksliai rimuotą formą, vertime išlaikyti. Ne vienu atveju pasitenkinama tik pasakojamuoju prozos pavidalo vertimu.

Aleksio Churgino baigtas lietuviškasis visų trijų dalių "Dieviškosios komedijos" vertimas lietuvių kalbon yra tuo retas ir ypatingas, kad jis visur tiksliai išlaiko dantiškųjų tercinų (trys eilutės posme, rimuojamos tarp savęs ir su po to sekančiu posmu) klasiškąją formą.

Ilgus metus sunkiai dirbant, vertėjui A. Churginui pavyko ne vien tiksliai lietuvių kalbon išversti "Dieviškosios komedijos" turinį, bet ir rasti žodį bei frazę išreikšti, kiek galima geriau, visom gausiom Dantės poezijos

(Nukelta į 5 pusl.)

EILĖRAŠČIAI

apie daiktus ir žmones

STASYS SANTVARAS

1. DAIKTAS

Kartais daiktą rankomis paliesti miela,
Kartais, kaip gyvatę, jis yra biaurus.
Ar ne tokią žmogui Dievas davė sielą,
Kartais purviną, kaip vakaras niaurus?...

Lyg damą, išeina gatvėn toji siela,
Lanko tariamus ir mylimus draugas —
Ir kas tarė, jogei demonui nemiela
Artimo širdin pasmailinti ragus?...

2. BOKŠTAS

Radau tave, kaip akmenį, prie kelio.
Praeis pro niūrų veldą rytdienų minia.
Nes niekad nenustoja kristi vandenys kalnų upelio —
Neišdžiiovinsi jų sieros ugnia. ...

Aš bėgu per būties auksinį tiltą —
Tu, kaip vaiduokdis, stovi miesto vidury! — —
Kodėl turiu palikti aš gyvenimą širdim pamiltą,
Kodėl, brolau, širdies tu neturi?...

Nežinomų dienų vežimai darda —
O gal atėję barbarai tave nugriaus?
Griuvėsiai teminės tavy gyvenusio kūrėjo vardą —
Seniai tave palikusias žmogaus. ...

3. GATVĖ

Žmogaus fantazija tave pagimdė ir dabino,
Tu žavi, kaip lengvabūdė mergina.
Lyg ežeras, atspindintis gelmes žvaigždyno,
Tu esi aistrų ugnies pilna. ...

Kaip žuvis, plaukia žmonės pro žėrėjimą vitrinų,
Kiekviena mergaitė, tartum reklama. ...
Tu nieko nenupirksi čia už jausmą gryną —
Laimė tik už melą perkama. ...

Per akmeninį grindinį nudarda laiko ratai —
Gatvė, tartum kurtizanė — ta pati. ...
Praeis dienom ištvirtikėliai, praeis sokratai,
Upė vis tekės, kaip nežinia plati. ...

4. PIESTUKAS

Kokia keista lemtis vienoda —
Tave aš surašau, mane surašo laikas!
Tau dirbdinti iškirto medžių sodą —
Many dar siautėja gyvenimo troškimas paikas!

Santvarų šeima 1956 metais

Aiman, abu mes regim —
Buvimo dienos dyla ir kasdien trumpėja!
Dar vakar ilgesiu ir meile degėm —
Nuskrido godų sielvartai, kaip debesys pavėja!

Bandau pažinti rytojų —
Atbėga, atsikuba liūdna vakarė saulė!
Ir aš su širdgėla širdy kartoju:
Gyvenimas — mirazų vis atgimstanti apgaulė!

5. KALENDORIUS

Kasdieną aš skinu po vieną lapą
Nuo medžio didelio obels.
Beskindamas lapus, nuelsiu aš į kapą —
Ir niekad man širdies negels. ...

O myliu dar žvaigždėtą žemės naktį,
Prie upės klaidžioti smagu! —

Ir baisiai miela dangumi mėnulį sekti,
Regėt gyvybę už langų. ...

Bet aš kasdien skinu po vieną lapą
Nuo medžio didelio obels — —
Godžiai geriu pražydusių lelijų kvapą,
Tegu, tegu dar širdį gels!..

6. KAMINAS

Lyg senio pypkė, tavo žiotis rūksta,
Ir niekas neatsimena, kiek metų gyveni — —
Dažnai aplinkui vėtros dūksta,
O tu ramiai sau stovi erdvės vandeniu. ...

Praėjo pro tave seneliai mano,
Tu gąsdinai pelėdų ūkavimu juos nakčia — —
Greta tavęs tėvai gyveno —
Ir jie seniai, seniai išėjo jau iš čia. ...

Žiūriu į tavo stuomenį, lyg žalga, —
Ir kurgi tą stiprybę tu, lyg vandenį, semi?
Ir man jau baigia išmokėti algą —
Tikrai sunku lenktynių eit su tavimi. ...

7. KOPEČIOS

Jaunatvės pasakoj mačiau laiptus į dangų,
Tikėjau, kad įkoplami visi kalnai.
Jaunatvei nér nei kliūčių, nei žabangų —
Gruntynių troškuli liepsnoja širdys ir delnai!..

Vėliau niūrus ruduo per lauką nuogas eina —
Pavasario liūdedama, pravirksta mergina. ...
Gali žadėt auksčiausią turto kainą —
Sudegs sapnai, kaip sudegė jaunatvė dievina. ...

Mylėjau pasaką, lyg pokylį krikštynų,
Ir niekad, niekad aš nesirengiau juodal. ...
Nūn kopėčiom kopiu prie tų lentynų,
Kurių plačioj erdvėj tiktai nuodal, tiktai nuodal. ...

8. VIRVĖ

Nemenką jėgą ir ne trumpą amžių turi virvė,
Šunis, o taipgi ir laivus ji pririša prie kranto.
Besmogiąntį nebulaiškys laiką kirvi —
Nepaiso jis maldų ir meilės sakramento.

O virvė, tartum gundantis žaltys, pakrantėj tįso,
Žmogus suriš žmogaus rankas aštrių kanapės pluoštu!
Ir nesuprasi tu žmogėdrinio kaprizo,
Nors laisvės pažadu jis tavo kančią puoštu. ...

Nuo virvės kraujas varva — ja surišo mano tautą,
Surišo brolį mylimą, surišo brangią sesę. ...
Ir kas atris piklatai užpultą ir apgautą,
Kai artimo širdy tik pelenai užgesę?...

Nemėgstu virvės aš, nors būtų ji ir auksu pinta,
Nors ji apjuostų, tartum apynys, miškų svyruoklį.
Regiu ant jos aš brolį žmogų pakabinatą —
Regiu biaurios nelaisvės klaidų pakaruoklį. ...

Mano kaimynai šošonai

DAUMANTAS ČIBAS

Kasmet, kai į pietinę Kaliforniją artėja "žiema", iš savo sodybos su ilgesiu žvelgiu į kalnus. Laukiu, kada pro Plačiuosius Pragarą Vartus pradės veržtis migliniai debesys. Tai dar nieko. Bet kai vienas kitas debesaitis prasiūša pro Siauruosius Pragarą Vartus, tai žinau, kad tuoj tuoj pradės teknoti.

Pagaliau! Aleliuja! Pirmasis lietus po devynių sausos vasaros mėnesių!

O kai žemi debesys apsemia visą Ararato kalną, tai širdis tikrai šokinėja ir tirpsta.

Tuos ir kitus panašius vardus kalnams davė šošonai. Ši indėnų gentis dar tebegyvena mažyčiuose San Diego apskrities rezervatuose, iš kurių pats žymiausias yra Pala.

Kartą pagalvojau sau:

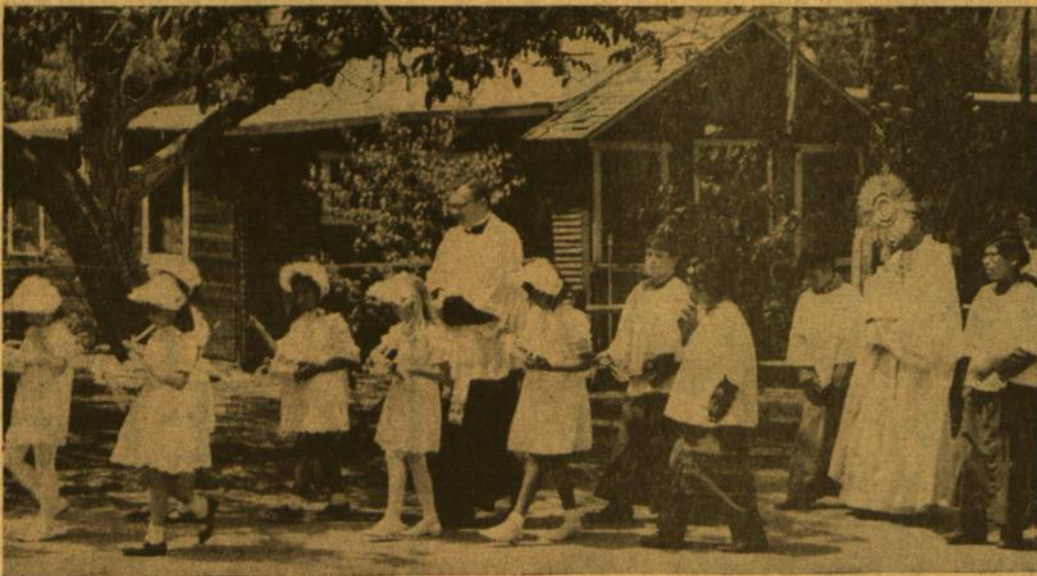
O kodėl neapplanstyti artimų savo kaimynėlių? Juk jie gyvena čia pat, vos 20 mylių nuo mano kiemo.

Tą naują sumanymą pasakiau sūnui Kantirimui. O jis, kai reikia keliauti, tai visuomet greit pritaria.

Sulaukę Dievo Kūno ryto, sėdome į savo automobilį. Ši diena yra didelė indėnų šventė. Į ją susirenka tūkstančiai raudonveidžių ir dar didesni tūkstančiai įvairiausių blyškiųjų. Šiuokart bene pirmą kartą į ten bildėjo ir du lietuviai.

Mūsų kelionė trumpa, bet nespanti. Visa laiką teko vingių vingiais atsargiai ristas aukštyn į kalnus. O tokiam kely niekuomet nežinau, ant ko pats užlėksi, ar kas tau pačiam netikėtai trenks į skardas.

Šošonų kaimas Pala (pale — vanduo. Lietuvoje palios taip pat reiškia vandenį, balas.) guli derlingame San Luis Rey upės slėnyje. Beveik prieš 200 metų čia buvo pastatyti grūdų sandėliai pranciškonų misijai. Pranciškonai tuos taikius šošonus gana lengvai išmokė auginti gyvulius, sėti pupas, miežius, kukurūzus, drėbti molio namus. Todėl tie plikiai iš savo klajoklinių sodybų taip tvino į šį slėnį, jog vienuoliai vos spėjo juos krikštyti ir aprengti. Netrukus prie sandėlių teko pristatyti bažnytelę ir vienuolyną, dirbtuvėles ir krautuve.

Per dulkėtą indėnų kaimą...

Indėnai mielai talkino: čia pat vietoje dirbo plytas, degė čerpes, nuo kalnų vilko kedrų rąstus. Kiti sodino sodus ir vynuogynus. Indėnų gyvenimas žymiai pagerėjo. Jie mielai priėmė naują tikėjimą, ispanų kalbą ir papročius. Ir taip upės slėnyje šalia misijos pastoviai apsigyveno apie pusantro tūkstančio šošonų.

Bet viskas pasikeitė, kai Meksika atsiskyrė nuo Ispanijos. Naujoji valdžia pranciškonus iš misijų išvarė, o jų nuosavybes su visais indėnais atidavė kolonistams. Šie misijas plėšė, ardė, statė sau puošnias haciendas, o be globos likusius indėnus spaudė vergiškai dirbti. Indėnai bemačiant išbėgiojo, slapstėsi kalnuose, gynėsi.

Reikalai pagerėjo, kai Kalifornijoje įsitvirtino nauja, Amerikos, valdžia. Indėnai sugrįžo, atstatė bažnyčią, sulaukė nuolatinio kunigo. Nuo 1940 iki šiol toje misijoje vėl darbuo-

jasi vienuoliai, tik jau ne pranciškonai, o tėvai veroniečiai.

Po labai atsargaus važiavimo, pagaliau pasiekėme rezervatą. Visur jau pilna žmonių: baltų ir juosvų. Sunku atskirti, kuris indėnas, o kuris meksikonas.

Tarp pilkų alyvmedžių ir plunksninių palmių, kaip sidabro gabalėlis, spindi balta varpinė. Ji vienintelė tokia visoj Kalifornijoje, nes pastatyta atskirai nuo bažnyčios. Jos nišose kabo seni varpai. Ant varpinės stogo, šalia kryžiaus, auga kaktusas. Pasakoją, kad ji ten į minkštą molį įspaudęs mūrininkas pranciškonas. Aš mėgstu legendas, bet vis dėlto labiau tikiu, kad į mūro plyšelį, žalvarnės atnešta, pateko mažas kaktuso sėklėlė, ir taip prasidėjo ilgas skurdus gyvenimėlis. Kai 1916 upės potvynis varpinę sugriovė, tai indėnai molio luitus vėl sukrovė į pirmąją vietą ir atstatė varpinę taip, kaip buvo, net ir su tuo pačiu kaktusu viršuje. Ir auga jis ten, tikras simbolis, kaip visokiuose gyvenimo varguose galima išverti su menkais ištekliais.

Neseniai čia pasimirė zakristijonas, kurio laidotuvių galėtų pavydėti viso pasaulio bažnyčių ir katedrų zakristijonai. Jį laidojo keliasdešimt kunigų ir net pats San Diego vyskupas! Kodėl? Sako, tai buvęs labai šventas indėnas.

Pati misijos bažnyčia iš lauko niekuo neįsiskiria. Net bokštelio neturi. Ji yra tik nežymi dalis milžiniško pastato, kurį supa didelį uždarą sodą. Pati bažnyčia ilga, siaura, tamsi. Sienos, beveik pusantro jardo storumo, sumūrytos iš nedegto molio plytų. Grindys taip pat plytinės, indėnų basų kojų išdilitos. Sienos primityviai išdažytos. Truputį neįauku, kai nuo jų į tave žvelgia pora dešimčių portretų. Kas jie? Gal seniau čia gyvenę indėnai?

Prisiminės, kaip Lietuvoje krikščionybė

Genties vadas Filipe Chya

sunkiai prigijo per keletą šimtmečių, paklausiau malonaus kun. Viktoro:

— Kaip tvirtai indėnai tiki? Ar slapta negarbina senųjų dievų?

— Ne, — atsakė vienuolis. — Jie yra ištikimi ir nuoširdūs tikintieji. Atrodo, jiems iš karto nebuvo sunku priimti krikštą, nes ir prieš tai jie turėjo tokį pat galingą Dievą Tėvą Čing-Čink. Šiuo metu aš nerandu pagoniškumo žymių, nors jų laidotuvis vis dar kažkuo kvepia. Jie slapta susirenka į uždaras

(Nukelta į 4 pusl.)

Indėnų procesija. Paskui žirgą žengia indėnas, kuris šaudė, duodamas signalus. Toliau dešinėje — su languotais marškiniais — Kantrimas

Mano kaimynai šošonai

(Atkelta iš 3 pusl.)

apeigas sudeginti mirusiojo drabužių. Tada senieji gieda kažkokias giesmes, bet tų giesmių daugumas jau nebesupranta.

Palos misiją aptarnauja du kunigai. Atrodo, darbo turi iki ausų, nes sekmadieniais tenka skubėti į kitus septynis rezervatus ir jų koplyčiose laikyti pamaldas. Kiek anksčiau vienas uolus Palos klebonas buvo pakonsekuotas vyskupu ir pasiūstas tvarkyti misijų darbą Gvatemaloje.

Apžiūrime visą misijos pastatą. Po bendru stogu telpa: bažnyčia, kunigų kambariai, mokyklos klasės, indėnų muziejus, krautuvė ir visokie sandėliai. Sode pilna gėlių, žydinčių krūmų, medžių. Teškena didžiulis fontanas. Prieš dailias koplyčias čilba maži paukščiukai.

Šalia bažnyčios, po plačiu pipirmedžių, kūpso senųjų indėnų kapai. Juose dar laidojami senos giminės, o visiems kitiems jau yra kiti kapai. Indėnai labai gerbia savo mirusius, ilgai juos atsimena, jų kapus aptveria tvorelėmis, puošia, apšodina gėlėmis, lanko. Seniau savo numirėlius jie degindavo, kadangi palaidotus tuoj iškasdavo kofotai. Bet kai pranciškonai kapines įtaisė šioje uždaroje vietoje, indėnai deginimo atsisakė. Sakoma, laidoti visuomet subėga visas kaimas. O Vėlinių dieną savo senolių prisiminti susirenka giminės net iš gana tolimų rezervatų, — iš Rincon, La Jolla, Cahuilla, Santa Rosa, Santa Isabel, Temecula, Pichanga, Pauma.

Priartėja pamaldų laikas. Žmonės spraudžiasi prie bažnyčios. Vėl dairausi indėnų, bet tūštumoje sunku juos išskirti. Ką tik užkalbino, vis pasirodo tai meksikonas, tai juodeš portugalas, tai sicilietis ar ispanas. Tik kai šalia varpinės medžių pavėsyje grupuojasi Dievo Kūno procesija, tai tik tada imu įžiūrėti šeiminkus.

Procesijos priekyje ant gana smarkaus svastikomis papuošto žirgo sėdi gražiai nuaušęs indėnas. Jo rankose plazdena Amerikos vėliava. Toliau stoviniuoja visų rezervatų atstovai su savo koplyčių vėliavomis. Sena vienuolė tvarko mergytes, jos barstys gėles. Čia pat nekantrauja berniukai su varpeliais ir smulkalais. Viskas taip, kaip būdavo Lietuvoje.

Pagalčiau kunigas nuo altoriaus nukelia sunkią monstranciją. Suskamba seni varpai varpeliai, ir procesija išeina į kaimą. Ten stovi pataisytos padangtės su altorėliais. Visur pilna gėlių, žydinčių šakų. Kunigai lydi nedidelis indėnų choras. Gieda ispaniškai, angliškai ir lotyniškai. O juos visus seka smalsi turistų minia. Bėgioja fotografai, filmuotojai, televizininiai.

Kai prie pirmosios koplyčios kunigas baigia savo maldas, kažkas prie pat mano ausies skaudžiai šauja. Bausiai persigandęs, pašokstu ant kojų. Tikriausiai koks patrakėlis pylė į kunigą! Bet nei Kunigas, sveikutėlis, ramiai pasiima monstranciją ir žengia antros koplyčios link. Toli varpinėje vėl suskamba melodingi varpai.

Prie kitos koplyčios aš jau nepotariauju. Dairausi. Ir suskumbu pamatyti, kaip senas indėnas iškelia aukštyn pištalietą — ir vėl trenkia! Tai signalas varpininkui tampyti virves. Ir taip jis signalizuoja prie kiekvieno sustojimo.

Šiai procesijai indėnai, atrodo, ruošėsi la-

bai nuoširdžiai: negrįstos kaimo gatvės ir kaimai švariai nušluoti, namai apkaityti žydinčiomis šakomis, iškabinti šventųjų paveikslai, pamerkta gėlių. Tarpupartėse pastatyti statulukai su daugybe šventųjų statulėlių. Prie statulukų sustoję rimti tų namų gyventojai.

Seniau, sako, tą fiestą jie švėsdavo dvi savaites, o dabar pakanka vienos dienos. Girdi, tolimi giminės nebeturi laiko ilgai viešėti, nes net ir indėnai šiais laikais skuba, lekia, dirba.

Po procesijos visa minia puola prie būdelių užkandžiai ir pramogauti. O aš su sūnum susigaunam vienuolę.

Po misijos stogu, — aiškina seselė, — turime vaikų darželį ir visas klases. Mokosi ne vien Pala kaimo, bet ir kitų rezervatų vaikai.

— O kiek jų turite?
— Visose klasėse 190. Iš jų 115 grynai indėnai.

Pasirodo, jų mokyklos programoj esama skirtingų dalykų: audimas, pyrimas, piešimas indėniškais motyvais, indėniški šokiai. Jau spalio mėnesį vaikai pradeda piešti kalėdines korteles. Jos esti gana originalios: Jėzulis guli ne tvartelyje, o palapinėje. Aplink jį, į savo juodus plaukus įsiklę po vieną plunksną, stypčioja maži angelukai. Iš tų kortelių seselės atrenka labiau vykusias ir duoda spausdinti. Ju išplatina tikrai apščiui, po 70 tūkstančių ir daugiau.

Ilgai negaišdami, skubame į muziejų. Čia rūpestingai surinkta viskas, kas vaizduoja indėnų gyvenimą, o taip pat misijos istoriją. Pirmas įspūdis — tartum būtum įžengęs į antrą bažnyčią. Stovi kryžiai, statulos, altorėliai, kabo senos vėliavos, šventųjų paveikslai, arnotai. Pranciškonams pasitraukus iš San Luis Rey ir Pala misijų, indėnai, kad apsaugotų nuo išniekinimo, viską iš tų bažnyčių išgabeno į kalnus ir suslėpė urvuose. Ten jie slapiai rinkdavosi pasimelsti.

Kartą užėjo smarkus lietus, aptvino siaura tarpukalnė. Iš apsemtų urvų Pacifiko link išplūdiavo visos šventųjų statulos. Indėnai bėgo iš paskos, brido, plaukė, kol tuos šventuosius sužvejojo. Bet vieniems jau stigo rankų, kitiems galvų. O tai ne bėda. Šošonai, kaip mokėjo, taip nutašė naujas galvas Antanui ir Domininkui. Kitiems pridėjo rankas, šį bei tą pritašė karaliui Liudvikui ir Dievo Motinai. Dabar tie visi šventieji muziejuje at-

rodo gana juokingi, bet nieko, — juk tai šošonų darbas!

Šalia visų tų bažnytinių daiktų visur pilna pintinių, dubenių, puodų. Nestinga dokumentų ir fotografijų. Iš jų matyti, kad seniau procesijose nešdavo Amerikos ir Vatikano vėliavas. Bet šiuokart Vatikano vėliavos jau nebenešė.

Viską su sūnum apžiūrėjame, juokaujame, šnekamės lietuviškai. Muziejuje lankytojų mažai, tai mūsų žodžiai skamba per kelis kambarius. Matau, viename kampe nenusėdė muziejaus vedėjas: vis gręžiasi ir gręžiasi į mus. Pagaliau, neiškęs, prieina klausiti, kodėl mūsų kalba. Paaškinam.

— O! O-bili! Tai jūs iš Lietuvos? Kaip sužinojot, kad mes čia turim savo muziejų? Sakykite, ar gėra pas raudonuosius gyventi?

— Kai kam. Ne visiems. Kas raudonesnis, tas sotesnis, — atsakau. — Bet vieną dalyką jums pasakysiu atvirai, — niekas pasaulyje nemoka taip gražiai kalbėti, kaip raudonieji. Kas pirmą kartą juos girdi, šventai jų žodžius tiki.

— Klausykite! Jis teisybė sakė! — kažkas sušunka kitame kambarielyje.

— Tačiau visos tos gražios kalbos, — tęsiu toliau, — visi jų pasigyrimai, pažadai, planai greit paaškėja: viskas yra melas, begėdystė, pikčiausia apgaulė, priespauda, teroras, žudymai. Ir niekas nedrįsta priešintis, nes raudonieji nekenčia tų, kas jiems netiki. Tokius jie pikčiausiai naikina.

— Caramba! — susikeikia už sienos. — Neteisybė! Šmeižtas! Išdavystė!

— Ar girdi? — įsiterpia sūnus. — Anas tau nepatinka. Eikim iš čia, jei nenori muziejui palikti savo žilo skalpo.

Nesipriešinu. Tik man labai rūpi, kas gi

Seni šošonų genties indėnai

ten už sienos baubė. Prieinu prie durų, pasilenkiu.

Prie lango ant suoliuko sėdi surukęs indėnas ir iš naujo dažo ar taisinėja seną pintinę.

— Nesijaudinkite, — šypteli vedėjas. — Jo galva, kaip ta pintinė, — tuščia ir sena. Vieną dieną ji raudona, kitą dieną — geltona (vaticaninė).

Nesijaudiname, bet viskas aplinkui jau nebeatrodo taip įdomu, kaip pirma. Nei tas šimtametis misijos alvyvų sodas, nei senovinio vandentiekio liekanos, nei mažytis cementinis calabo (kalėjimas, į kurį nei vienas indėnas dar nebuvo uždarytas).

Pagalčiau sutariam eiti indėnų namų pažiūrėti. O gyvena jie beveik taip, kaip ir mes. Skirtumas tik toks, kad vasarą jie išima visas duris. Tada po jų namus laisvai vaikštineja visi: žmonės, avys, vištos, šunės. Šošonai, atrodo, viskam yra gabūs ir pakankamai energingi. Jie vejasi baltaveidžius, ne ką atsilikdami.

Dabar Pala kaime indėnų nėra daug. Vieni dirbina namie, kiti pas apylinkės ūkininkus arba miestuose. Baltieji nuo jų nesišalina, ir todėl jie savo kilmės nesigėdija. Jau seniai girdėjau kai ką didžiujantis, kad jo motina

Po visų procesijų vadas Filipe Chya ilsisi ir šnekčiuojasi...

ar senelė esanti indėnė. Daug baltųjų šošonų remia. Jie ir tos misijos pastatus padėjo atstatyti.

Taip gatvėje bestoviniuojant, mus užkalbina gyslota senikė:

— Ar girdėjot tokį baisų atsitikimą?

— Nu, kas?

— Brolis brolį užmušė! Gyveno du broliai. Vienas sėjo pupas ir dėkojo Dievui už skalą. O kitas brolis medžiojo, valkiojosi per dienas, karstėsi po kalnus alkanas ir piktas. Vieną dieną jis taip iniršo, taip įpyko, — atėjo ir tą savo brolį užmušė.

— Ar ji tuoj sugavo? — klausiu.

— Kas ji gaudys!

— Betgi šitam krašte yra law and order, įsiterpia sūnus. — Turėjo kas nors jį suimti.

— Niekas jo negaudė ir niekas nesuėmė, — numoja indėnė. — Nebuvo kam. Tada pats Dievas Tėvas jį surado tamsiam kanjone pasislėpusį ir — prakeikė! Kaip baisu! Nuo to laiko pasauly klaidžioja daug blogų žmonių, ir visi jie yra Kaino vaikai.

— O tas gerasis brolis ar ne Abelis buvo?

— Jūs žinot! Jūs žinot! — nudžiunga indėnė. — Jūs gerai žinot. O ar girdėjot istoriją apie Abraomą?

— Girdėjom, girdėjom. Ačiū. Sudiev.

Po minutės sūnus klausia:

— Kaip tokią moterėlę Lietuvoj vadinda-

vo? Šištadvatkė? — Nesakyk taip. Šištadvatkė yra apsimetėlė. O ši indėnė nuoširdžiai tiki. Atsimink, tie indėnai apkrityti visai neseniai. Viskas jiems dar šviežia, viskas dar gilų įspūdį. Pats ką tik matei, kaip ji trokšta apaštalioti, savo karštą tikėjimą perduoti kitiems, tokiems, kaip mes, atsalusiems.

— Gerai, gerai. Užteko pamokslų, — nutraukia mane ir sušunka praeinančiam indėnui:

— Buenos tardes! (Labas popietis!)

— Buenos tardes! — pašoksta senukas.

Kantrimas šnekiną jį ispaniškai ir greit jie abu pasidaro geri amigos. Jis pasisako esąs Felipe Chya. (Čija, tarp kitko, yra tokia laukinė žolė, kurios sėklas indėnai renka ir val-

go, kai reikia dirbti sunkius darbus. Čija, sako, ilgai palaikanti jėgas.)

Mažai suprasdamas, ką jie abu čecena, išsimaišau su anglų kalba.

— Sakyk, Felipe, kodėl jūs vadinate tas dvi tarpukalnes — Platieji Pragarų Vartai, Siaurieji Pragarų Vartai?

Indėnas pakelia galvą į kalnus.

— Platieji — turtuoliams, Siaurieji — varguoliams.

Ir vėl šnekiną Kantrimą. Bet matydamas, kad aš, kaip papūga, nieko nesupratau, ima aiškinti smulkiau:

— Turtuoliai visko turi. Jie sunkiai nedirba, nuolat prašmano visokių negerų niekų. Užtat daug turtuolių eina į pragarą. Tiek, tiek daug, kad jiems reikia plačių vartų. O vargšai neturteliai dirba, pluša, nieko niekuomet sočiai neturi. Jų širdis gera. Iš jų retai kas ipuola į ugnį. Kad visi tuos dalykus kasdien atsimintų, mūsų tėvai davė tuokius vardus toms tarpukalnėms. Ar neteisingai?

— Ar jūs girdėjot, — klausia vėl indėnas, — kad Dievo Motina būtų pasirodžiusi turtuolių klebonas pasakojo, kad Liurde ji pasirodė čiams? Galiūnamas? Vyskupams? Ne! Ne! Ne! de vargšai mergytei. Fatimoj — piemenėliams. O ar žinot, kam pasirodė Gvadelupėj?

— Žinom. Skurdžiam indėnui. Jis net švarko neturėjo, ėjo maišu apsisgaubęs. O tavo džiaugsmui, Felipe, pridursiu, kad Marija, keliaudama iš Gvadelupės, buvo sustofusi mūsų tėvynėj Lietuvoj ir ten taip pat kalbino piemenukus.

— O ta ta! Tai jūs iš gero krašto! — nusvinta jis.

— Dar pasakyk man, Felipe, kas yra turtingas žmogus?

— Turtingas yra tas, — rimtai aiškina indėnas, — kas turi pick-up sunkvežimį arba kieno vaikai pusryčiams valgo sumuštinus!

Tokių atsakymo nelaukiau. Juk ir aš turiu sunkvežimį aviliams vežioti! Nejaugi ir aš paknopstomis lėksiu pro Placuosius Pragarų Vartus?

(Nukelta į 5 pusl.)

NOW ...

Earn interest from date of deposit to date of withdrawal on Regular Passbook accounts.

INTEREST COMPOUNDED DAILY.
PAID QUARTERLY
We pay highest rates permitted by law.

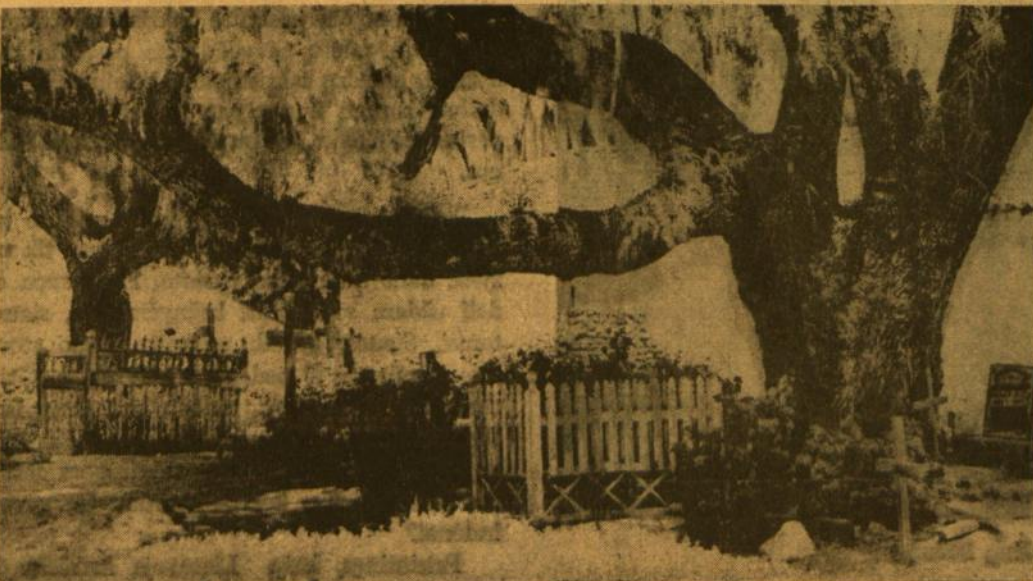
ASSETS OVER \$160,000,000
RESERVE OVER \$14,500,000

STANDARD FEDERAL

SAVINGS and LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 5 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon — Wednesday, no business transacted.

Seni indėnų kapai...

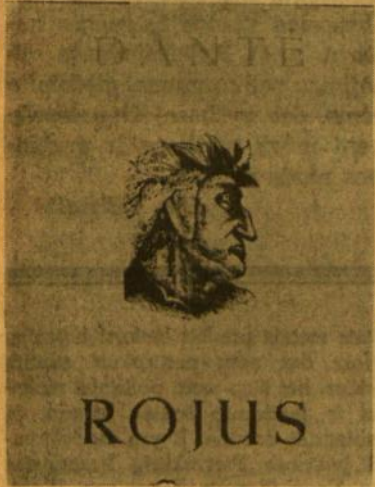
Elenos Kepalaitės skulptūrų parodos Phoenix galerijoje, New Yorke, atidaryme. Iš kairės į dešinę: El. Kulbert, p. Jasinskaitė, Voice of America atstovas, skulpt. Elena Kepalaitė, p. Zilionienė, dail. K. Zoromskis, pianistė Aldona Kepalaitė ir dail. Vida Kristolaitytė.

NAUJI LEIDINIAI

(Atkelta iš 3 pusl.)

vaizdingumo priemonė. Žodžiu, šitoks Dantės gigantiško veikalo pasirodymas lietuvių kalba yra didžiulis indėlis ir lietuvių kalbos, ir aplamai lietuvių kultūrinio pastangų lobynas, kuriuo džiaugiamės visi.

Koks milžiniškas turėjo būti vertėjo darbas, rodo vien eiluo-

Lietuviškojo Dantės "Rojaus viršelis"

to veikalo puslapių skaičius, nekalbant jau apie puikų literatūrinį jų apdorojimą. "Pragarui" skirtas pirmasis tomas yra — 293 psl., Skaitykla — 287 psl. ir Rojus — 290 psl. Viso — 870 psl. Vertimas baigiasi anuo didinguoju "Dieviškosios komedijos" finalu, kur autoriui leidžiama išvysti Dievo veidą:

Taip aš tada žiūrėjau nebylus
Į šio paveiklo prasmę paslaptingą,
Visus kitus pamiršęs stebuklus,

Bet supratau, kad polėkio man
stinga.
Ir atsivėrė aukštuma skaidri,
Ir įgavau iškart sparnus, ir dingo

Mana dvasia vaizduotės sūkurys...
Tačiau, lyg rato judesys pradėtas,
Mane jau meilė nešė — ta, kuri

Ir saulę valdo, ir erdves žvaigždėtas.

• **BOOKS ABROAD**, Volume 46, Number 2, Spring 1972. An International Literary Quarterly, sponsored by The University of Oklahoma. Editor: Ivar Ivask, 1000 Asp Ave., Room 214, Norman, Oklahoma 73069. Administracijos adresas: Books Abroad, 1005 Asp Ave., Norman, Okla. 73069. Metinė prenumerata \$8.00.

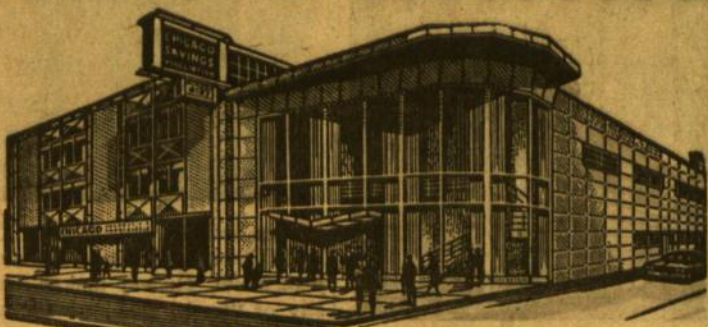
Šis tarptautinio garso pasaulinei literatūrai skirtas žurnalas naujo numerio pagrindinė tema skiria Artimųjų Rytų moderniosios literatūros. Šalia bendrojo žvilgsnio į šio regiono šlaundienę literatūrą

Adalberto Staneikos prisiminimas

situaciją, plačiau ir detaliau atskirais straipsniais skaitytojas yra supažindinamas su Izraelio, su persų, irakiečių, su Palestinos ir Jordano arabų, o taipgi su turkų, egiptiečių ir libaniečių grožinės literatūros laimėjimais, pateikiant aptariamų rašytojų nuotraukas ir vertimų anglių kalbon pavyzdžius.

Kaip paprastai, daugiau negu pusė didelio formato žurnalo puslapių (o jų būna vis netoli 200) užima įvairių tautų naujų knygų recenzijos. Kiekvieną kartą recenzuojamos taipgi bent kelios lietuvių grožinės literatūros knygos iš šių ir anapus geležinės uždangos. Šį kartą tokios yra: Aloyzo Barono romanas "Vėjas lekia lyguma" (R. Šilbajoris), Juozo Paukštelio novelių rinkinys "Apyniai kvėpėjo" (V. Dukas), Kosto Ostrausko scenos veikalų knyga "Kvartetis" (R. Šilbajoris) ir Aleksandro Baužos novelės "Kur mėlynas dangus" (V. Dukas).

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines
Checkwriters — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas pataravimas
NAUJOJE VIETJOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

6%	PER ANNUM	5 3/4%	PER ANNUM	5%	PER ANNUM
ON CERTIFICATES		ON CERTIFICATES		ON ALL PASSBOOK	
OF \$5000.00 OR MORE		OF \$1000.00		ACCOUNTS	
Two Year Maturity		One Year Maturity			

CHICAGOS TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ dėl bet kokių jūsų namo pagerinimų duoda paskolas iki \$500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir Jums nusibodo mokėti aukštas nuomas, įsigykite nuosavus namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY.

PAID QUARTERLY

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKĖS !

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. — GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 5 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 5, Sat. 9 to 12:30

MANO KAIMYNAI ŠOŠONAI

(Atkelta iš 4 pusl.)

Toliau mums šnekėtis nesiseka. Sakome vieni kitiems adios ir atsiskiriame.

Aikštėje prasideda programa. Visi grūdasi pažūrėti indėniškų šokių.

Apsikaisę plunksnomis, apsiraišioję skambaliukais, susikūprinę, trependami, lyg kvailio apniktos avys, sukasi, kraiposi indėnų vaikai. Šokiai turi visokių pavadinimų, bet judesiai vis tie patys: tryptimas, sukimas, galvos kratymas. Nelabai įdomu. Galim važiuoti namo.

Galima man tų šošonų. Net ir dabar juos kai kas dar skriaudžia. Su jais nesiskaito, jų neišklauso. Kiekvienas pala indėnas kasdien kenčia nuo to laiko, kai Escondido miestas pastatė užtvanką ant San Luis Rey upės ir visą vandenį, drėkinusį šošonų laukus, nukreipė sau. Indėnams liko sausa, akmeniuota vaga. Jei trokšti vandens, gręžk 30 jardų šulnį. Bet tai brangus darbas. Indėnai mėgino traukti Escondido miestą į teismą, reikalavo atlyginimo už padarytą skriaudą. Bet nieko nelaimėjo. Miesto suktai surašytoje sutartyje sakoma, kad toji užtvanka būsimi labai naudinga patiem indėnams, nes apsaugosianti jų laukus nuo potvynių ir padarysianti galą derlingų pakrančių ardymui, su kuo indėnai mieliai sutinka.

Teisybė, upė žemiau užtvankos nebepatvinsta ir krantų nebeardo. Bet kas iš to, kai nebėra nei lašo gyvojo vandens!

Visos apybraižos nuotraukos Daumanto Čibo

TURISTAI AMERIKOJE

Šiemet JAV tikisi sulaukti daugiau turistų, net apie 3 milijonus. 1971 apie porą milijonų kartu su kanadiečiais ir meksikiečiais, kurie dažnai čia atvyksta. Tai pareina nuo to, kad krito dol. Daug turistų laukiama iš Japonijos, nes jų pinigai yra aukštos vertės. Dabar amerikiečiams keliauti į Europą išeina daug brangiau. Europos kraštai yra persunkti Amerikos doleriais. Be to, jie bijo, kad doleris dar daugiau nekristų.

— Mezgimas buvo žinomas Egipte dar prieš keturis tūkstančius metų.

— Sovietų Rusijoje 1,000 gyventojų tenka 2.6 skyrybų, tai aukščiausias skaičius Europoje. JAV 1,000 žmonių skyrybų yra 2.9.

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina 30% iki 50% nuolaida

SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

UŽSAKYKITE DABAR GERIAUSIĄ DOVANĄ Į LIETUVĄ SPECIALŲS RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAI INTERTRADE EXPRESS CORP.

Pirma jums aple tai pasakėme, o jūsų giminės sako "taip".

Su specialiais Rublių Pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti, ką jie tik nori, už dalele reguliarios kainos, nes Specialius Rublius yra vertas 4 reguliarius rublius ar daugiau. Panašiai, jei nuvykęs į krautuvę su 100 dol. gautum prekių už 200 dol. ar 300 dol. ar net ir daugiau. Specialūs Rublių pažymėjimai gali būti iškeisti į grynus reguliarius rublius už labai gerą kainą. Pilnai garantuoti ir apdrausti. Tikrai InterTrade Express Corp. duoda jums kuo greičiausiai patarnavimą. Šie pažymėjimai pristatomi jūsų giminėms į namus už 3 savaites.

Specialių Rublių kainą yra \$2.35

TAI YRA PILNA KAINA. Visiškai jokių kitų primokejimų.

Galite siųsti kokią sumą norite. Reikalaukite mūsų NEMOKAMO ILIUSTRUOTO KATALOGO.

Užsakykite Dabar.

Užsakykite tik per **INTERTRADE EXPRESS CORP.**

125 East 23rd Street
Penktas aukštas
New York, N.Y. 10010
Tel.: 982-1530

Labai svarbu !
AUTOMOBILIAI
Tik trumpam laikui
Greičiausias pristatymas

ZHIGULI VAZ 2101

US \$3214.00

MOSKVITCH 412 IZH

Litkusuinis modelis

US \$3155.00

MOSKVITCH 408 - IE

US \$3033.00

ZAPOROZHETS

ZAZ 968 US \$2026.00

Reikalaukite mūsų Specialių Biuletenių su automobilių paveikslais.

BUTAI
Reikalaukite mūsų specialaus biuletenio.

Turime 23 m. patyrimą šiame biznyje ir daug tikstančių patenkintų klientų.

LIETUVIO BATŲ TAISYMO DIRBTUVĖ

4612 S. Paulina St.
(Town of Lake)

Dirba 6 dienas savaitėje. Pirm. ir ketvirt. nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Kitas d'enas nuo 9 ryto iki 6 val. vak.

Atvežus iš toliau, gaus nuolaidą.

Darbas garantuotas.

STASYS ŠAKINIS

Tel. — Yards 7-9107

NAMŲ TAISYMO DARBŲ

Stalčius, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prieinama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritalkinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So., Oakley Ave., Chicago

Tel. Virginia 7-7258 - 59

OLYMPIA

SPARTA

GRUNDIG

ROYAL

10 Barry Drive
E. Northport, New York 11751
Tel. (516) 757-0055
Chicago 476 7399 vakare

ZENITH

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. Prospect 6-8998

Skelbkitės dienr. "Drauge".

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų Metų Certificate mokamas už Minimum \$5,000.00

PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIMO NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMADIENI KETVIRTADIENI 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRADIENI PENKTADIENI 9 v. r. iki 5 v. v. SEKSTADIENI 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiadien uždaryta

DEŠIMTETIS

LF išleido dviejų spalvų (raudona ir tamsiai žalia) lipinukus. Kaina — \$1.00 už keturis lapus (144 lipinukai).

Kas norėtų jų įsigyti sau ar platinimui — kreiptis į LF būstinę: 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, tel. (312) 925-6897.

1972

10TH ANNIVERSARY

1972

Naudokitės proga — skirkite papiginta kaina į Lietuvą rudenį ir žiemą

Walter Rask-Raščiausko vadovaujamas American Travel Service Būras šiais metais yra suorganizavęs daug grupinių kelionių į Lietuvą.

Jis pirmasis pradėjo organizuoti ekskursijas ir tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo kelionės tvarkingai suplanuotos ir visuomet vyksta sklandžiai.

Dar yra kelios vietos sekanciose ekskursijose:

CHICAGA — NEW YORK SPALIO MĖN. 2 d. — 15 dienų kelionė iš New Yorko \$660.00 + tax, iš Chicagos \$760.00 + tax 11 dienų Lietuvoje

PRALEISKITE KALEDAS IR NAUJUS METUS LIETUVOJE

CHICAGA — NEW YORK GRUODŽIO MĖN. 21 d. — 14 dienų kelionė iš New Yorko \$660.00 + tax, iš Chicagos \$760.00 + tax 11 dienų Lietuvoje

*Total tour prices are subject to airline agreement and government approval.

Dėl informacijų skambinkite ar rašykite.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643

TELEFONAS — (312) 238-9787

Jei planuojate bet kur keliauti — kreipkitės pas mus.

Paruošiamie kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais ir visus pasaulio kraštus. Parūpiname lėktuvų bilietus ir reikalingas visas.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

Kada mirsi, močiute?

Laurutė buvo gera ir jautri mergaitė. Mandagi, santūri, savo metuose nepaprastai kantri ir nuolaidi. Klasėje viena iš pirmųjų mokinių. Pamokas kruopščiai ir užsidegusi ruošdavo. Darbas ją traukė ir džiugino. Namuose mėgo kartu su mama triušti. Tėtę ypač mylėjo, nes jis papasakodavo daug jos amžiuji įdomių istorijų ir dukros žinių kroviny būvo gausus ir turtingas.

Laurutės broliukas, dvejais metais jaunesnis, buvo kito būdo. Ne kartą jis išnuodavo sesytę jos gerume, o kartais bandydavo ją ir nuskriausti. Laurutė nesisėdavo su juo, jam nusileisdavo, o kieno užstotą, sakydavo:

— O, tai nieko... Broliukas dar mažas. Kai paaugs, to nebedarys...

Kai Laurutė buvo septynerių metų, vieną kartą močiutė ją pasiėmė į kapines. Ten jau keleri metai išėjusi palaidotas jos senelis. Buvo graži ankstyvos vasaros diena. Kapuose margavo daugiaspalviai žiedai, skraidė bitės, iš medžio į medį liuksėjo voverėlės. Dangus, išsiipušęs garbanotais debesėliais, mėlynavo tyras ir skaištas. Saulutė žaidė, glostė visą žemę ir džiaugėsi, kad nors retkarčiais gyvieji atsimeina mirusius.

Laurutė savo gyvo senelio nebuvo mačiusi. Jai ir suprasti buvo nelengva, kodėl močiutė vis viena ir viena. Kartą ji ir paklausė:

— Močiute, kodėl tu neturi tėtės?

Ir kažin ar jai daug aiškiau pasidarė, išgirdus, kad senelis nukeliavo pas Dievulį ir joks kitas jo negalėtų pakeisti.

Močiutė apkarpė žolę apie kapą, išrovė spėjusias pasisėti ir išdygti piktžolės, palaistė gėles, drėgnu skuduru nušluostė juodo granito paminklą. Laurutė dirbo kartu. Atnešė vandens, grėbė nušlirptą žolę, blizgino akmenį. Abi pasodino po žožių krūmą iš šonų paminklo.

— Rožės dvi. Viena seneliui, o antra kam? — paklausė mergaitė.

— Niekas to nežinom, Laurute.

— Močiute, seselės mokykloje mums aiškino, kad visi, kurie kapuose miega, kada nors atsibus ir kelsis.

— Taip, Laurute.

— Močiute, jei senelis miega, nemato, kodėl tu nori, kad čia visad žydėtų gėlės?

— Jis mato jas iš dangaus, Laurute.

— Kaip gali senelis miegodamas matyti?

— Jis jaučia, kad mes jį mylim. Kai tu miegi, mamytė ir tėvelis tave apklostos, paglosto ir tau tada dar saldžiau miegoti. Ar ne taip, Laurute?

— Taip, močiute, — atsakė tyliai mergytė. Ji stovėjo šalia paminklo, kramtė pirštuką, viską stebėjo ir jautė, kad jos mintys įtemptai dirbo. Garsiai perskaitė ji senelio ir šalia iškaltą močiutės vardą.

DANUTĖ LIPCIOTĖ

— Kieno šis vardas?
— Tai mano, Laurute.
— Ar ir tu čia miegosi, kai...
— Taip, Laurute. O tu tada atneši man gėlyčių, kaip aš dabar seneliui, palaistysi, apkarpysi žolę, nušluostysi dulkes nuo mūsų vardų...

Mergaitė pralinksėjo, suplojo rankutėmis, apkabino pusiau klūpančią močiutę, stipriai pabučiavo, bet sakytį nieko nepasakė. Tik emant namo nedrąsiai ir tyliai paklausė:

— Kada tu mirsi, močiute?
— Nežinau, Laurute. Kodėl klausai?

— Aš taip norėčiau tau atnešti gėlių... Ir laistyti žolę, karpyti...

Ir jos akytėse buvo gyvai įrašytas klausimas, beveik prašymas: "Kada mirsi, močiute?"

Vėlinių dieną, kai močiutė ėjo į kapines, kartu pasiėmė ir Laurutę. Tada jos nusinėšė porą žvaigučių ir, kol ten buvo, uždegė jas pastatė prie paminklo. De-

gančių žvakių palikti neleidžia kapų sargas. Rožės ir kitos gėlės išsaugoja šiai dienai gausiai žiedų ir rudens prinokusiame margume jie spindėjo vešliu gyvumu. Buvo ramus ir saulėtas pavakarys. Ir vėl kaip anąkart dangumi plaukė pūkuoti debesėliai, ir voverytės linksmiai šokinėjo. Netoliese medžio šakose įsilinksminės giedėjo paukštelis.

— Močiute, tau bus gera čia miegoti, čia taip gražu. O šalia senelio atsigulus, juk tau nebūs nė baisu.

— Tikriausiai taip, Laurute.

Tą rudenį Laurutė susirgo nepagydoma liga. Kūnelis ėmė nykti, veidelis darėsi vis liūdnesnis. Ji daug kentėjo. Ir į mokyklą negalėjo eiti. Mokytoja ateidavo kasdien į namus. Laurutės laimingiausios valandos buvo pamokų ruošia. Ligonė, ir skausmo kankinama, išliko vis pirmąją mokine. Liga plėtėsi. Reikėjo daugiau laiko praleisti ligoninėje, negu namuose. Ir ligoninėje ji vėžėsi knygas. Dirbo, skaitė, planavo... Anksti pavasarį, kai

močiutė ją lankė, Laurutė paklausė:

— Ar jau auga gėlės pas senelį?

— Jau ima dygti, Laurute...

— Močiute, ar kai... ten... miegi, tada neskauda?

— Ne, nebeskauda, vaikeli.

— Ar tu ir viena ateisi ten?

— Stengsiuos, Laurute...

— Močiute, aš norėčiau užmigti...

— Gerai, dukraityte, aš tyliai pasėdėsiu šalia tavęs.

— Ne... Tu nesupratai, ką aš galvoju...

O kovodama su savim, kad nepravirtų, močiutė galvojo:

— Kodėl tikrai geri vaikai žemėje ilgai negyvena...

Už poros savaitžių, artėjant vidurnaktiui, Laurutė užmigo amžnuoju miegu.

Kai tėvai atsivedė broliuką į koplyčią sesytės aplankyti, jam buvo viskas labai įdomu. Juk pirmą kartą jo gyvenime jis matė mirusį žmogų. Atidžiai apžiūrėjo pusiau uždarytą karsteli, buvo labai nepatenkintas, kad negalėjo pamatyti visos suknytės ir batukų, apžvelgė daugybę gėlių ir nutarė:

— Dabar jau galime vežti Laurą namo. Jos kambaryje jai bus daug patogiau miegoti. Čia tiek daug žmonių... Kodėl jie visi čia susirinko?

Viena gerai berniukui pažįstama kaimynė, norėdama jį kiek pralinksminėti, užsiminė, kad netoliese bus rodomas įdomus filmas vaikams. Berniukas pagyvėjo, bet kiek susirūpinęs pasakė:

— Vienas aš neišiu. Laura norėjo tą filmą pamatyti. Dabar ji mirus, bet kai ji atsikels, aš su ja eisiu kartu.

Tikriausiai berniukas jau buvo girdėjęs, kad mirę žmonės prisikels. Kas nors jam buvo kalbėjęs apie Vėlykų reikšmę žmonių gyvenime.

Daiva Karužaitė, a. a. Onos Krikščionienės dukraitė, skaito savo poeziją vėlonės minėjimo programoje. Nuotr. A. Gulbinsko

GIEDRININKĖS PRISIMENA ONĄ KRIKŠČIŪNIENĘ

A. a. Onos Krikščionienės minėjimą — pagerbimą Chicagoje surengė vyresniosios giedrininkės 1972 m. balandžio mėn. 23 d

Dr. V. Sruogienė skaito poeziją apie a. a. Oną Krikščionienę Korpi Giedros vyresniųjų surengtame Krikščioninės mirties minėjime. Nuotr. A. Gulbinsko

Už vėlonės sielą Mišias atšaušo ir pamokslą pasakė kun. J. Vaišnys, S. J., jėzuitų koplyčioje. Tuo po pamaldų įvyko minėjimas Jaunimo centre, mažojoje salėje, gausiai susirinkus draugams, pažįstamiems ir jos šeimos nariams. Dalyvavo dukterė Julija Janonienė ir dukterė Darna Karužienė su šeimomis, sūnus Gytis su žmona ir sesuo Sofija Grauzienienė su vyru.

Susirinkusiųjų akys kryo į dūtę padainavo "Sauksmą" — a. a. O. Krikščionienės fotografiją, stovinčią ant stalo, prie gražių baltų chrizantemų. Taip pat ant stalo buvo dekoratyviai išstatytas jos gautas garbės narsės aktas, Korpi Giedros kepuraitė, juostelė ir daili gintarinė saga prisegti juostelei. Šie korporacijos ženklai ir garbės aktas buvo kadaise skubiai kelių giedrininkių nuvežti į namus ir įteikti ligonei, kaip giedrininkių pirmininkė E. Paliokienė savo atidarymo žodyje paminėjo. Reikėjo skubėti, nes Onos Krikščionienės dienos buvo suškaitytos.

Labai vaizdžiai nušvietė ve-

lionės gyvenimą ir jos asmenį jos draugė dr. Vanda Sruogienė savo kruopščiai paruoštoje paskaitoje. Po paskaitos sekė meninė dalis. Pirmiausia muzikas Manigirdas Motekaitis pasiskambino Chopino gedulo maršais.

Vėlonės dukraitė Daiva Karužaitė padėklamavo savo eilėraštį "Močiutė".

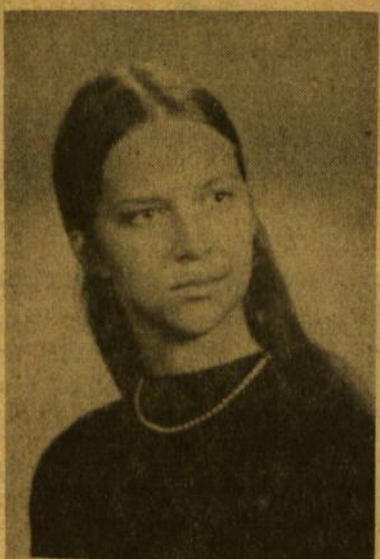
Aktorė ir solistė Elena Blandytė padainavo "Sauksmą" — Budriūno, "Nė žodžio, drauguži" — Čaikovskio, Paulinos ariją iš "Pilkų damos" ir liaudies dainą "Rauda" — Banaičio. Bažnyčioje E. Blandytė pagedėjo De profundis — J. Bertulio.

Minėjimas buvo pradėtas maldą, kurią sukalbėjo kun. J. Vaišnys, S. J.

Džiugu, kad Korpi "Giedros" pirmosios kūmos ir garbės narsės a. a. O. Krikščionienės minėjimas paliko mums, giedrininkams, dar ryškesnį ir patrauklesnį mūsų mylimos ir gerbiamos narės pavyzdį.

Em. Vilimaitė

DALIS ŠIEMETINIŲ GINTARO BALIAUS DEBIUTANČIŲ IR STIPENDININKIŲ

Giedrė Cepaitytė, gimusi Chicagoje, baigusi Marijos Gimimo parapijos mokyklą, šiemet baigia Marijos aukšt. mokyklą. Ji yra jau baigusi Aukštesniąją Lituanistikos mokyklą ir lanko Pedagoginį lituanistikos institutą; Marijos mokykloje yra "Rūtos" lietuvių tautinio šokių kursas, dabar pati yra taut. šokių mokytoja Aukšt. Lituanistikos mokykloje; priklauso tautinių šokių "Grandies" grupei. dalyvauja sporto klube "Neris", uoliai dalyvauja Lietuvių jaunimo kongreso ruošioje. Rudenį pradėsi studijuoti universitete. Tėvas Kostas Cepaitis, litografas, motina Valerija, gim. Valiutė; jis gimęs Lietuvoje, ji Latvijoje; priklauso Balso, Lietuvių Bendruomenės, Kazimieriečių ir Putnamo seselių remėjų organizacijoms, skaito ir prenumeruoja keletą lietuviškų laikraščių. Ruošiamame Gintaro baliuje birželio 24 dieną Giedrė bus debiutanti.

Joanne Martinkus, gyvenanti 3431 W. 85th Ave., Chicagoje, Gintaro baliuje stipendininkė. Rudenį jai lankys Chicago State universitetą. Nori būti mokytoja.

Susan Brazytė, Gintaro baliuje debiutanti, gimė, augo ir su savo tėvais gyvena Chicagoje. Jos tėvas Algirdas Brazys, Amerikos lietuviams gerai žinomas dainininkas, o motina Aldona yra gera pianistė. Susan baigė Wilkins Junior aukštesnę mokyklą, o vėliau Burbanke baigė Queen of Peace aukštesniąją mokyklą. Penkerius metus Susan priklauso Ateities šokių grupei ir kar-

tu su jais mokėsi ir šoko įvairiose parengimuose, o dabar ji priklauso Vyčių šokių grupei. Be to, ji yra Pirmyn choro narė ir dalyvavo "Sikšnosparnio" bei "Linksmosios našlės" vaidinimuose. Pora metų ji mokėsi baletu, 4 metus mokėsi groti akordeonu ir 8 metus mokėsi piano. Prieš porą metų jai laimėjo "Miss Teen Queen of Justice" vainiką. Mokykloje ji mėgo matematiką ir kalbas. Šį rudenį ji rengiasi ištotti į Illinois universitetą ir pagrindų studijuoti prancūzų kalbą. Į jos tėvų namus ateina 7 lietuviški laikraščiai, todėl ji ir kartais svarbesnes žinias perskaito.

Deborah Sharko, šių metų debiutanti, kartu su savo tėvais gyvena 641 Courtland Circle, Western Springs, Illinois 60558. Dabartinį metų ji mokosi Nazareth mokykloje. Ji veikia įvairiose studentų gyvenimo srityse. Ji yra aktyvi prancūzų klubo narė, ji priklauso mergaičių atletų draugijai; ji yra išrinkta į studentų tarybą ir veikia kitose draugijose. Ji moka vadovauti. Ji dalyvavo Illinois valstijos muzikos festivalyje, kur laimėjo dvi auksos taures. Būdama Patricia Stevens modeliavimo mokykloje, ji laimėjo Gabiausios mėsos mergaitės pažymėjimą. Pradię vasarą ji dirbo Amerikos Vėžio

draugijai, o dabar įsitraukė į politiką. Jai patinka Dan Walker kandidatūra, ir ji aktyviai dalyvauja rinkiminėje jo kampanijoje. Laimėjusi Illinois valstybės stipendiją, ji įstojo į Loyola universitetą, kur rengiasi studijuoti matematiką, muziką ir prancūzų kalbą. Jos tėvas George S. Sharko yra restorano savininkas ir yra Lietuvių prekybos rūmų veiklus narys.

Pamela Adelė Petraitytė, Gintaro baliuje debiutanti, gimė Chicagoje, mokėsi Gage Parke pradžios mokykloje, Willow Springs ir Argo vidurinėje mokykloje, Stevens modeliavimo mokykloje ir dirbo modeliu Sears & Roebuck bendrovėje. Šiam rudenį ji įstojo į Illinois universitetą, kuriame rengiasi studijuoti mediciną, kreipdama ypatingą dėmesį vaikų gydymui. Pamela mėgsta poeziją, literatūrą ir pėsčiomis. Ji yra darys eilėraščių mokyklos laurkariu, o jos paveikslai buvo mokinių parodose. Apie ją labai gražu straipsnį parašė Desplains Valley News laikraštis. Pirmame puslapyje įdėtas jos paveikslas ir pranešta, kad ji ruošiasi baliui. Pamela su savo tėvais ir broliuku gyvena Willow Springs, Ill., miestelyje, kur jos tėvai Antanas ir Emma Petraičiai 503 So. Noltan gatvėje turi savo namus. Jos tėvas yra statybos kontraktorius, o motina dirba keliose didesnėse lietuvių organizacijose. Tėvas priklauso Lithuanian Craftman klubui, Darius-Girėno postui ir yra Naujųjų

šaukimo komisijos narys. Petraičiai yra naujieniečiai, noriai skaito lietuvišką spaudą. Universitete Pamela lankys lietuvių kalbos kursus.

Irena Seibutis, gyvenanti 6923 S. Campbell, Chicagoje, Gintaro baliuje stipendininkė. Rudenį lankys University of Illinois, studijuodama medicinos techniką.

Lucille Ve Sota, gimusi Chicagoje, baigusi Marijos Gimimo parapiją, dabar lankanti Marijos aukšt. mokyklą, kurioje yra mokinių meno klubo koordinatore, mėgsta meną ir dalyvauja mokyklos šokiams bei parengimams dekoracijų ir puošmenų pagaminime; su motina gamina ir kitas pamokas Kalėdų eglaitės lietuviškų šiaudinių meno; iš sporto mėgstą tik hockey. Del atėties planų dar neapsisprendusi. Tėvai Vito Victor Ve Sota (Vešiotas) ir motina Lucille Ann Viliūnas, abu gimę Chicagoje; jis policininkas, ji spaus-tuvinė. Priklauso Lietuvių piliečių klubui, Amerikos Lietuvių policininkų sąjungai ir Marijos Gimimo parapijai. Birželio 24 dieną ji bus debiutanti Gintaro baliuje, kurį Lietuvių moterų klubas ruošia Conrad Hilton hotelio didžiojoje salėje.

čiais metais pradėti lankyti kolegiją. Nors dar nėra pasirinkusi studijų srities, bet šiuo metu politiniai mokslai ir modernūs šokiai, atrodo, ją labiausiai domina. Ji yra modeliavusi įvairiose Pietvakarių krautuose — Ford City ir Evergreen Plaza. Jos tėvas yra restorano savininkas, o motina Vivian yra Fish aukšt. mokyklos mokytoja, abu gimę Chicagoje. Jayne Simėnaitė yra debiutanti Gintaro baliuje, kuris šių metų birželio 24 d. vyks Conrad Hilton didžiojoje salėje.

Lucille Ve Sota, gimusi Chicagoje, baigusi Marijos Gimimo parapiją, dabar lankanti Marijos aukšt. mokyklą, kurioje yra mokinių meno klubo koordinatore, mėgsta meną ir dalyvauja mokyklos šokiams bei parengimams dekoracijų ir puošmenų pagaminime; su motina gamina ir kitas pamokas Kalėdų eglaitės lietuviškų šiaudinių meno; iš sporto mėgstą tik hockey. Del atėties planų dar neapsisprendusi. Tėvai Vito Victor Ve Sota (Vešiotas) ir motina Lucille Ann Viliūnas, abu gimę Chicagoje; jis policininkas, ji spaus-tuvinė. Priklauso Lietuvių piliečių klubui, Amerikos Lietuvių policininkų sąjungai ir Marijos Gimimo parapijai. Birželio 24 dieną ji bus debiutanti Gintaro baliuje, kurį Lietuvių moterų klubas ruošia Conrad Hilton hotelio didžiojoje salėje.